

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.
 Inseratni: do 9 petič vrt 1 D, od 20—15 petič vrt 1 D 50 p, večji inserati petič vrt 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic petič vrt 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrt 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popust je pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej.
 Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, pritrileno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 304.
 Dopolne sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
 Rokokopisov se ne vrata.

Posamezna številka stane 50 par = 2 kroni.
 V inozemstvu 65 par = K 2.60.
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ volja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	D 90—	celoletno	D 150—
polletno	45—	polletno	78—
3 mesečno	22.50	3 mesečno	39—
1	7.50	1	13—

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročilna doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročilni vedno po nakazilu. Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Univ. prof. dr. Metod Dolenc:

Glosa k čl. 13 najnovejšega zakona.

Tista peščica narodnih poslancev, ki ima v roki vaje zakonodaje, se je brez dvoma zavedla, kakšen bluff tiči med drugimi določili v zadnjem zakonu z dne 30. dec. 1921 v proračunskih dvanajstinkah za jan. in februar 1922. Ta zakon ima v svojih prvih dveh členih hpološna določila, v čl. 3. določila o dohodkih, po tem pa pride poglavje o razhodkih, a med določili o razhodkih na desetem mestu se nahaja člen 13. Čitaš ga, pa si pomane oči, ali si prav čital... Pa resnično: tu stoji, da se zakon z dne 28. aprila 1916 o prisilni poravnavi izven konkursa in o izprememnikaterih odredb konkurnega zakona in zakona in o izpodbijanju pravnih dejanj glede imovine insolventnih dolžnikov, ki velja za ozemlje Hrvatske in Slavonije, razširja na vso kraljevino z naredbami vred, s katerimi je ta zakon izveden. Torej kar troje zakonov z vsemi naredbami se z enim mahom razširja na vso kraljevino in vse to velja po členu 17. od 1. januarja 1922 nadalje, čeprav je bil ta zakon o dvanajstinkah šele 31. decembra 1921 tiskan in izdan v Beogradu! Torej 1. januarja 1921 na vse zgodaj je imelo to proširjenje obvezno moč dasi v vsej Sloveniji niti tuc ljudi ni imelo pojma, kaj stoji v proširjenih zakonih in v vseh tistih naredbah povrh... Pa morebiti bi kdo mislil, to proširjenje je bilo nujno potrebno za dobrobit našega trgovstva v Sloveniji... Temu nasproti bodi izrečeno, da ima Slovenija še izza prevratnega manifesta popolnoma moderen izravnalni red, takisto stečajni (konkurzni) red in izpodbijalni zakon, da so bili vsi ti 3 zakoni izdani 10. decembra 1914 kot ena celota, da so med vojno preskušeno praktične uporabnosti dobro prebili in da je hrvatski zakon z dne 28. aprila 1916 v bistvu kopija citirane zakona z dne 10. dec. 1914. Nismo čuli v Sloveniji niti najmanjšega glasu o kakšni posebni potrebi po izpremembi našega izravnalnega reda; nismo slišali, da bi bila kakšna korporacija, pa bodisi trgovskostanovska, bodisi pravniška, povprašala na po mnenju v zadevi, kakor je to drugod v navadi. Kar čez noč naj dobimo nadomestilo za naše zakone, pa še kakšno! Hrvatski konkurzni red se je z zakonom od 28. aprila 1916

ipremeni samo deloma, izpodbijalni zakon takisto, torej bi po zakonu o proračunskih dvanajstinkah veljal poleg novih določil deloma naš stari konkurzni red in izpodbijalni zakon še naprej. Kako se vse to vjema, naša javnost za enkrat ni izvedela in tudi ne bo, dokler se sama ne dokopuje do avtentičnega besedila hrvatskega zakona. Zakaj ta „razširjen“ zakon za Hrvatsko in Slavonijo ni v zakon o proračun. dvanajstinkah po besedilu razračen, še čitavica je nepopolna. Treba si ga poiskati v kakšni biblioteki. Koliko krajev pa je v Sloveniji, ki razpolaga s tako biblioteko?!

Pa poreče kdo: saj je vendar ukazano v čl. 17. da naj ministri skrbijo za izvrševanje zakona: minister (menda »pravde«?) bo zakonik že publiciral, pa bo stvar v redu! Ali v čl. 80 Vidovdanske ustave pa stoji, da zakone proglasa kralj z ukazom, ki obseza tudi zakon, sklenjen po narodni skupščini, in da ima zakonodajna skupščina pravico, da odredi obveznost zakona tudi za poznejši čas. Iz tega sledi, da je treba zakon, kakor je bil sklenjen, torej po celem besedilu, obnarodovati, da ne gre proširjevati zakonov z nepopolno celotico, in pa, da bi prav nič ne oviralo dejati, da bo veljavnost čl. 13. zakona v prorač. dvanajst. nastopil šele nekaj dni po pravnih publikacijah hrvatskega zakona, če se ga je že moralo naložiti tudi Sloveniji!

Dejal sem uvodoma, da je peščica narodnih poslancev vedela, kakšen pomen ima zakonodajni čin ali čl. 13. zak. o pror. dvanajstinkah. Ali pa so pomislili, kako zelo škoduje tako postopanje našemu medu v inozemstvu? (Kje bi bilo kaj takega močje v Češkoslovaški!) Inozemstvo zavzema svoje stalne posamezne valute še prav posebno na vsakih t. zv. budžetnih zakonov. Ne moremo si vsvariti slike nad kakršnim pritiskom se je ta čl. 13 vrtihotal v zakon, ki za to niti po obliki, niti po vsebini ni prikladen. Komentarje si bodo delali pač tisti, ki gledajo naše ujedinenje po strani, in prav gotovo ne bodo za nas ugodni! Jaz bi tu opozarjal merodajne činitele, da ni prav nobene potrebe, da bi se pri nas v Sloveniji (o drugih krajih namenoma

ma ne črhnam) uvažal hrvatski izravnalni zakon in delni konkurzni red ter izpodbijalni zakon. Torej kaže najbolje, da se pri nas vsi ti zakoni z vednostjo in s privoljenjem prizadetih ministrstev za Slovenijo ne publicirajo in s tem izreče, da naj ostane pri nas v tem pogledu vse pri sta-

rem, dokler se ne bo izdal resnično nov, dobro premišljen in prerešetan zakon za vso državo. Čl. 13 zakona o pror. dvanajstinkah pa naj ostane zadnji skok iz tistega tira, ki ga predpisuje Vidovdanska ustava naši zakonodajci!

Pismo iz Bolgarije.

V Sofiji, sredi januarja.

Pred državnim sodiščem se že več mesecev vodi razprava proti članom bivšega ministrstva dr. Radoslavov, ki so obtoženi, da so Bolgarijo zapeljali v svetovno vojno ter s tem zakrivali njeno katastrofo.

Zunanji svet posveča temu procesu razmeroma le malo pozornosti, dasi daje obravnava naravnost ka-leidoskopično sliko bolgarskih razmer pred in med vojno. Dasi je bilo že preje znano, da je bil bivši car Ferdinand samodržec docela sličen nemškemu Viljemu, vendar je še le ta proces do vseh podrobnosti jasno pokazal in dokazal, da je v Bolgariji tako pred vojno kakor tudi med vojnim metežem odločevala edino in izključno samo volja Koburžana, ki se v svojih ukrepih ni oziral niti na razpoloženje ljudstva, še manj pa na nasvete svoje okolice.

Doslej se je splošno sodilo, da je Ferdinand vsaj začetkoma vojne še kolebal, dali bi se pridružil Nemčiji in Avstriji, ali bi stopil na stran zavznikov. Proces Radoslavov pa spričuje, da je Koburžan vnaprej bil trdno odločen, da se pridruži Nemčiji in da je samo čakal na ugoden trenutek, da izvrši ta svoj sklep. Pri tem ga je predvsem vodila ena misel in ena neotešljiva želja, da se maščuje nad Srbijo radi poraza ob Bregalnici.

Kakor je pri vsakem procesu običajno, so bili tudi tu najprvo zaslišani obtoženci, v kolikor so došli k razpravi. Objektivno se mora priznati, da njihove izpovedi niso prinesle splošno pričakovanih senzacij. Tudi njih nastop ni bil posebno junanski. Vsi brez izjeme so seveda odklanjali vsako krivdo, predstavljalj sebe kot nedolžna jagnjeta, ali pa so skušali krivdo prevajati drug na druge. Nedavno tega je sodišče jelo zasliševati svedoke, in vse kaže, da bodo izpovedbe prič nudile mnogo več zanimivosti, kakor pa suhoparni in dolgočasni zagovori obtožencev

in obramba njihovih pravnih zastopnikov.

Izmed doslej zaslišanih svedokov je vzbudila največjo pozornost oseba generala Ivana Fičeva. General Fičev je znan iz balkanske vojne, kjer si je v borbi proti Turkom pridobil laurjev venec. Ne more se trditi, da bi bil istega mišljenja kakor Radoslavov, ako pa je začetkoma svetovne vojne svoječasno stopil v njegov kabinet, je to storil, ker je bil prepričan, da bo Bolgarska postala nevtralna in se ne bo vmešavala v vojno.

General Fičev je pred državnim sodiščem izpovedal v glavnem tole: »V kabinet dr. Radoslavova sem vstopil začetkoma septembra 1914. Stori sem to, ker mi je dr. Radoslavov slovesno izjavil, da bo njegova vlada čuvala v svetovni vojni najstrožjo nevtralnost. Dne 8. septembra 1914. sem se udeležil prve seje ministrskega sveta. Pri tej seji sem imel zaupen razgovor z ministrskim predsednikom dr. Radoslavovim, ki me je prosil naj pri občevarjanju s tujimi diplomati dosledno nazlažam, da hoče Bolgarija ostati za vsako ceno nevtralna. Tekom razgovora je vzel dr. Radoslavov iz žepa polo papirja, na kateri je bil do zadnjih podrobnosti sestavljen načrt za zvezo z Nemčijo. Izrazil sem svoje začudenje, vendarjajoč, da je ta projekt v direktnem nasprotju z njegovo deklaracijo glede nevtralnosti. Dr. Radoslavov me je pomiril rekoč, da je to samo projekt, ki je bil predložen v svrhu proučevanja, zato me je tudi prosil, naj o tej stvari ne govorim z drugimi ministri, ki ne vedo ničesar, da sploh eksistira ta načrt.

Kmalu na to sem poslal carju Ferdinandu referat o dogodkih na bojišču. V tem referatu sem povdarjal, da je potek vojne drugačen, kakor se je sprva računalo. Naglašal sem, da se je izjalovil nemški načrt, da porazi nemška vojska Francijo v

40 dneh, ter priponil, da mora Bolgarska z ozirom na to stati na straži in se izogibati vsega, kar bi jo moglo zaplesti v vojno. Kralj Ferdinand je bil s tem referatom skrajno nezadovoljen ter je izjavil, da se Bolgarija mora vmešati v vojno že radi tega, da se maščuje nad Srbijo. Na to Ferdinandovo izjavo sem napravil kratko opazko, da so čustva slabi svetovalci. Že takrat sem prišel do prepričanja, da se je kralj Ferdinand že odločil vstopiti v vojno in se pridružiti Nemčiji in Avstriji.

Ves ta čas sem mnogo občeval z diplomatskimi zastopniki antante. V vseh svojih razgovorih sem podčrtaval, da Bolgarija absolutno ostane nevtralna. Tako se mi je posrečilo, da sem v kratkem času razpršil pri njih vsako nezaupanje v kabinet dr. Radoslavova. Pri neki priliki sem se sestel z italijanskim poslanikom Cuchietem, ter se zapletel z njim v politični razgovor. Tekom tega razgovora mi je italijanski poslanik priporočal, naj se Bolgarija pod nobenim pogojem ne da zapeljati, da bi se pridružila Avstriji, katere je že vnaprej zapisana poginu. O tem razgovoru sem na to poročal tudi kralju Ferdinandu. Ferdinand se je izjavi italijanskega poslanika krohotal in ga imenoval »bedastega starca«.

Ko smo krajem I. 1914. dobili municijo iz centralnih držav, sem postal pozoren in jel sumiti, da se dr. Radoslavov nagiblje na nemško in avstrijsko stran.

Leta 1915., ko so Rusi prodrli do Karpatov, me je kralj Ferdinand poklical k sebi. Bil je docela obupan in me sprejel z besedami: »Ako Rusi prodro v Avstrijo in ako antanta zmaga, potem sem izgubljen.« Iz teh njegovih besed sem sklepal, da se je kralj že odločil, da stopi na stran centralnih držav. Kasneje se je napram meni izrazila neka ugledna oseba, da je za nas skrajni čas, da se pridružimo Nemčiji in Avstriji. To mi je dalo povod, da sem poiskal šefa kraljeve kabinetne pisarne Dobrovitza ter mu izjavil: »Ako bo car poslušal ta nasvet, riskira s tem, da izgubi državo in krono.« Dobrovitž je seveda te moje besede takoj sporočil kralju Ferdinandu, ki mi je odslej jel kazati še bolj odkrito svoje mržnje, kakor doslej. Naklo s njen mi ni bil že od takrat, ko sem se v balkanski vojni odkrito izjavil

Joseph Bédier: 5

Tristan in Izolda.

Roman.

Izota, Perinis in Brangena so ga iskali dolgo, končno je Brangena zagledala med barjanskim bičjem svetlikanje junakovega šlema. Še je dihala. Perinis ga je vzela na svojega konja ter ga spravil skrivaj v sobe za ženske. Tam je Izota pripovedovala svoji materi, kaj je doživela ter ji je tuja zaupala. Ko mu je kraljica odpela oklep, je padel strupeni pozojev jezik iz njegovega žepa. Tedaj je kraljica Irsko zbudila ranjenca s zdravilno močjo nekega zelišča in mu je dejala:

»Tujec, vem, da si le ti premagal pošast. Toda naš senešal, strahopetec in izdajalec, ti je odsedal glavo in zdaj zahteva za plačilo moje hčer Izoto zlatolasko. Ali ti bo močje, češ dva dni dokazati v dvoboju, da je njegova zahteva krivična?«

»Kraljica«, je odgovoril Tristan, »rok je kratek. Toda vam bo pač lahko, ozdraviti me v dveh dneh. Jaz sem si z zmago pozolja pridobil Izoto; morada si jo pridobiti tudi z zmago senešala.«

Nato mu je kraljica stregla koltar možno najskrbneje ter mu je skuhala močno zdravilo. Naslednjega dne mu je Izota pripravila kopel ter ga je mazila z nežno roko po telesu s mazilom, ki ga je sestavila njena mati. Njen pogled pa je obvisel na ranjen-

čevem obrazu: videla je, da je krassen, in si je mislila:

»Brez dvoma, če je njegova hrabrost vredna njegove lepote, bo moj vitez vihtel orjaški meč!«

Tristan, po gorkoti vode in vplivu vonjav oživljen, pa jo je ogledoval, in pri misli, da je pridobil kraljico zlatolasko, je prišel smehljaj na njegov obraz.

Izota je opazila ta nasmeh ter si je mislila: »Čemu se je tujec nasmehnil? Mar sem kaj storila, kar se ne spodobi? Ali pa sem pozabila kakšno uslugo, ki jo je devica dolžna gostu? Prav gotovo, nasmehnil se je, ker sem pozabila očistiti njegovo po strupu začrnelo brožje.«

Odšla je torej tja, kjer je ležalo Tristanovo orožje. »Ta šlem je iz dobrega jekla, je razmišljala. »In ga v silo ne ostavi na cedilu. Ta jekleni ovrtnik je močan in prožen, vreden da ga nosi junak.« Nato je vzela meč v svojo pest: »Da, to je lep meč, kakršen pristojata pogumnemu plemiču.«

Potegnila je krvavo rezilo iz bogato okrašene nožnice. Toda tu je videla, da je iz rezila dolg kos škrbasto odlomljen. Ogledovala je obliko škrbine: li ni ta meč oni, ki se je skrhal na Morholtovi lobanji? Kolebala je, Preiskovala znova, se hotela prepričati. In stekla je v svojo sobo, kjer je hranila jekleni odlomek, ki je nekdanji običal v Morholtovi črepinji. Priteknila ga je k škrbini, in jedva da se je opazila sled zaloma!

Tedaj je planila na Tristana, za-

vihtela mogočni meč nad ranjenčovo glavo ter kričala:

»Ti si Tristan iz Lonnoise! Ti si morilec Morholtov, mojega dragega bratrance! Zdaj umri še tle!«

Tristan se je trudil, da bi zadržal njeno roko; zamen, njegovo telo je bilo brez moči, toda živahen je bil njegov duh. Tako je dejal torej po hipnem razmišljanju:

»Pa naj umrem! Toda da ti prihranim dolgo kes, me poslušaj. Kraljevska hči, vedi, da nimaš le moči, nego tudi pravico, me ubiti. Moje življenje je tvoje, ker dvakrat si mi ga že rešila in znova podarila. Prvič nekdanj, ker jaz sem bil ranjeni strunar, ki si ga rešila s tem, da si njegovo telo osvobodila strupa, ki mu ga je zadal Morholtov meč. Ne zardevaj, devica, da si mi ozdravila tiste rane. Mar je nisem prejel v poštemem boju? Mar sem premagal Morholta z svijačo? Mar me ni on pozval na boj? Mar ni bila moja dolžnost, da branim svoje življenje? Drugič si me rešila, ko si me prišla iskat po barju. Ah, saj je bilo vendar zato, ljubezniva deva, da sem žel pobijati pozolja! ... Toda naj molčim o tem; hotel sem ti to dokazati, da imaš pravico na moje življenje, ker si me dvakrat rešila iz smrtne nevarnosti. Ubij me torej, ako misliš, da si s tem pridobila slavo in čast. Gotovo ti bo sladko, kadar boš ležala v objemu hrabrega senešala, se spominjati ranjenega gosta, ki je zastavil svoje življenje, da te pridobi in ki te je pridobil, a ki si ga umorila, ko je bil brez orožja v teje kopeli!«

Izota pa je vzkliznila:

»Čudne besede slišim. Čemu me je hotel Morholtov morilec osvojiti? Ah, gotovo: kakor je nekdanj Morholt hotel devico kurnwaleke odvesti na svoji ladji, tako hočeš ti izvršiti junaštvo, kot lepo odkodnino in kot svojo sužnjo upleniti ono, ki je bila Morholtova ljubljanka med dekleti...«

»Ne kraljična,« je dejal Tristan. »Toda nekega dne sta prileteli dve lastavici prav do Tintagela ter sta prinesli tvoj zlati las. Menil sem, da sta sla miru in ljubezni zame. Zato sem odplul preko morja, da te pridobim. Zato sem se postavil na boj proti pozolju in njegovemu strupu. Pogledaj ta las, ki je vvezen med zlatimi nitmi mojega jopiča: barva zlatih nití je izinika, a zlati las ni obledel.«

Tedaj je vrgla Izota dolgi meč od sebe in je vzela Tristanovo šopí v roke. Videla je vvezeni zlati las in dolgo je molčala; potem je poljubila gosta na ustni v znak sprave ter ga je oblekla v dragoceno opravo...

Na dan skupščine baronov je poslal Tristan skrivaj Perinisa. Izotinega paža, na svojo ladjo. Nessel je njegovim tovaršim povelje, naj pridejo na dvor oblečeni, kakor se sporobí odposlancem mogočnega kralja. Tristan je pač upal, da se mu tega dne posreči, dospeti na cilj svoje vožnje. Gorneval in njegovih sto vitezov je bilo že štiri dni brez utehe, ker se

je bil Tristan izgubil; zdaj so bili veseli njegovega sporočila.

Drug za drugim so stopili v dvorano, kjer so se že gnetli irski plemiči. Sedli so vsi v isto vrsto na isto klopi, in dragi kameni so se blesketali daleč z njih bogatih opravi iz škrlate, svile in bagna.

Irci so se pomenkovali: »Kdo so ti odlični gospodje? Kdo jih pozna? Glejte, ti krasi plašči, pošiti s sobolovino in zlatim brokatom! Glejte držaje mavcov, zapone plaščev, kako so svetijo, rubini, berili, smaragd in vsi ti kameni, ki jim ne poznamo imen! Kdo je še videl kdaj tako krasoto? Odkod so ti gospodje? Čigavi so?«

Toda sto vitezov je molčalo in se niso genili s sedežev, za nikogar, ki je vstopil.

Ko je irski kralj sedel pod prestolovo nelo, se je senešal Aguynerreou, Róečkar, ponudil, da dokáže s pričami in potrdi še z dvobojem, da je pobil pošast ter da se mora zato Izota izročiti njemu.

Tu se je Izota priklonila svojemu učetu in je dejala:

»Kralj, tukaj je mož, ki ima pogum, očitati senešala, da je lažnik in izdajica. Ta mož hoče dokazati, da je osvobodil našo deželo pozolja in da vam ni treba izročati hčer trahopetcu. Obljubite mi pa, da ga pomilostite, naj je zagrožil karkoli, da sklenete z njim spravo in ga zagotovite svoje hvaležnosti!«

Kralj je pomišljal in ni odgovoril.

proti vojni s takratnimi našimi zavezniki Srbi in Grki.

Skoro istočasno mi je dr. Radoslavov poveril nalogo, da se pogajam z ruskim poslanikom Savinskim. V imenu Rusije je nam takrat Savinski obljubil kot nagrado za to, da se pridružimo antanti, nesporno čono v Makedoniji, črto Enos-Midija v Trakiji in korekturo meje v Dobrudži. O pogajanjih, ki so se vlekla do aprila 1915, sem redno poročal Radoslavovu. Dne 30. aprila 1915. je general Mackensen prebil rusko fronto. Tiste dni je prispel v Bolgarijo tudi von der Goltz paša. Posetil me je in mi rekel, da se vojna nagiblje h kraju in da je Bolgarska izgubljena, ako se takoj ne pridruži Nemčiji. Odvrnil sem mu, da se je do moli sodbi vojna šele začela in da sem, poznavajoč razpoloženje bolgarskega naroda, odločen nasprotnik, da bi se Bolgarska vmešavala v vojno. Ta razgovor s von der Goltz pašo se je sporočil tudi Ferdinandu, ki je na to s mano prekinil vsake vez. Meseca junija 1915. so se zglasili pri meni zastopniki antante ter protestirali proti temu, da bolgarska vlada dovoljuje prevoz municije iz Nemčije

v Turčijo. Ker o stvari nisem ničesar vedel, sem odredil preiskavo. Preiskava je ugotovila, da se je dejansko nahajalo na postaji v Plačkovici 50 vagonov municije za Turčijo. Izdal sem ukaz naj se ta municija zapleni in prepelje v naš vojni arzenal. To se je samo deloma zgodilo, ker je ministrski predsednik dr. Radoslavov izdal ukaz, da se naj veliki del te municije izroči Turški. Ta dogodek je bil vzrok za mojo demisijo, ker sem se prepričal, da ne morem več sodelovati s carjem in dr. Radoslavovom.

Ta izpoved generala Fičeva je napravila na bolgarsko javnost velik vtisk, saj je v Bolgariji mnogo ljudi, ki še do danes niso hoteli verjeti, da je bila udeležba Bolgarije v svetovni vojni že vnaprej dogovorjena med Radoslavovom in Koburžanom na eni strani in med Nemčijo in Avstrijo na drugi strani. Precizne, vsak dvom izključujoče izjave generala Fičeva, bodo mnogo doprinele k temu, da bo vsa bolgarska javnost sprevidela, kje so iskati pravi in edini krivci za katastrofo, ki je zadela Bolgarsko v svetovni vojni.

Pismo iz Prage.

V Pragi, 14. jan. 1922.

Zasedanje parlamenta, ki se je pričelo 10. t. m. tvori zaključek takozvanega jesenskega zasedanja in v njem se kaže dve glavni stremeljni: na eni strani, da bi bilo zasedanje kar najkrajše, na drugi strani pa, da bi se v njem kar največ storilo. Glavna stvar je dodatni proračun, ki je nejasen in sloni na preokračanju dovoljenih postavk. Parlament se je temu uprl in si izposloval sagotovilo, da v bodoče prenehajo podobne izjemnosti. Zadovoljiv je pojav, da so davčni prijemki večji nego so bili preliminirani. Ali to ima tudi svojo senčno stran, ker je plačilna moč izrpana in se plačilnost ne more zvišati, vsled česar ne preostane nič drugega nego radikalno varčenje.

V ospredje sta nenadoma stopila dva momenta, ki izražata sedanjo situacijo. To je agrarna reforma in konsumentka politika. Za agrarno reformo bijejo medsebojni boj socialisti in agrarci. Obe ti stranki si predstavljata agrarno reformo kot veliko parcelacijo, pri kateri naj bi se napravilo kar največ mogoče lastnikov in v glavnem volilcev. Proti temu se treba postaviti in poskrbeti, da bi se održala velepovednost v interesu prehrane mest. Njihova važnost v tem pogledu se je izkazala najlepše v času vojne.

Konsumentka politika se označuje z valutnimi razmerami, ki so se za čsl. republiko zboljšale potom mednarodnega trga in potom narastka zemljedske in industrijske produkcije. Vsled tega se javlja nižja cena, s katero se pa naši agrarci nočejo sprizniti. Ministrstvo za prehrano je storilo v tem pogledu pričetek s pocenitvijo peciva, moke in obutve.

Čsl. krona je dosegla 9. t. m. najvišji kurz v poslednjih dveh letih 8.50 švic. fr. za 100 Kč in kakor se kaže, bo v svojem naraščanju še napredovala. V inozemstvu se jo smatra za najboljšo srednjeevropsko valuto. Trgovske transakcije, ki so se izvajale do nedavnega časa s posredovanjem nemške marke, so se premaknile na plačevanje v čsl. kronah. Vsled tega se je pričela za-

znamovati čsl. krona v Štokholmu in Kristianiji in te dni tudi že na borzi v Kodanju. Ta pojav sledi iz finančne situacije naše države, ki ima v prometu bankovcev za 12 milijard kron (na vsacega prebivalca pride okoli 850 Kč). V Avstriji tiskajo na teden 10 milijard in po dunajskih poročilih doseže število avstrijskih bankovcev do konca januarja 200 milijard (nad 30.000 na eno osebo). Skoro jednako obveljavljena je poljska marka, v Nemčiji pa je kroženje papirja preseglo že zdavnaj 100 milijard. Zbog naše deflacijske politike kroži čsl. krona v inozemstvu le v neznatni množini, kar vpliva na razvoj kurza. Množina v tujini v prometu se nahajajočih čsl. kron se cenil na nepopolno jedno milijardo katere večina je na Dunaju. Število nemških mark v inozemstvu znaša 75 milijard.

Naša notranja finančna konsolidacija je tudi znatno napredovala. Naš zlati zaklad predstavlja po današnji kurzovi vrednosti 1 milijardo 121 milijonov Kč, bančni urad finančne ministrstva ima nadalje za 1 1/2 milijarde Kč takozvanih zlatih deviz (po večini švicarskih frankov, holandskih zlatnikov in dolarjev), drugega kritja (vrednostnih papirjev, menic itd.) za 3 in pol milijarde, tako da znaša bančno kritje skupno 50% naše cirkulacije. Takega kritja nima danes niti francoska bankovnica.

Ministrski predsednik dr. Beneš se je vrnil s svoega potovanja po Podkarpatski Rusiji s celo vrsto različnih načrtov. Pod vplivom njegovega referata je ministrski svet ukinil izjemne naredbe, ki so bile doslej tam v veljavi, in vrše se tam priprave za izvedbo občinskih volitev.

Razstava modernih čeških slikarjev »Tvorba« v praškem domu umetnikov »Rudolfinum« je bila otvorjena početkom januarja. Razstava preseneča občinstvo po svoji resnosti v tvorbi in raznolikosti razstavljenih predmetov. Moderni slikarski značaj je utisnjen večini. V prvo vrsto stopa slikar, grafik in rezbar Josip Váchal, poseben umetnik, špiritualist, poln fantazije in bo-

gatega znanstva v psihičnih vedah in mističnem spoznanju, individualni, vzbujajoč splošno pozornost. Napram razstavi ital. futuristov, ki je bila pred kratkim v Pragi, stoji češki futurist Váchal s svojo slovansko barvenostjo in mehko dinamiko svojih spiritualnih slik visoko nad hladno konstruiranimi izdelki, ki so jih razstavili Prampolini, Bocioni in drugi predstavniki modernega italijanskega slikarstva. Váchal je razstavil monumentalne mistične rezbe, tehnično zelo uspele lesorezbe in

druge interesantne stvari. Zelo ugodno kolekcijo ekspresionističnih slik razstavlja učenka pariških kubistov Galimberti-Lanová. V. Kreisinger je podal skupino figurálnih slik in portretov s delikatno nobleso navdanih. L. Sutnar, jeden najmlajših čeških primitivistov, razstavlja nekoliko mehko barvanih pokrajin in figurálnih motivov. Lesorezbar K. Nemeč, grafik J. Hodek in slikar J. Prochazka nudijo zbirko moderno prožetih del. J. K. S.

Narodna skupščina.

Nadaljevanje debate o zunanji in notranji politiki.

— Beograd, 18. januarja (Izvir.) Narodna skupščina je včeraj nadaljevala debato o vladni deklaraciji. Znak včerajšnje debate je, da je govornik Jugoslovenskega kluba prvi podčrtaval težnje hrvatskih separatistov, naglašal integriteto Hrvatske države in zagovarjal načrt pokrajinskih avtonomij, kakor so ga zasnovali klerikalci. Dr. Deželica je smatral tudi kot govornika za hrvatski blok. Zanimivo je dalje tudi dejstvo, da so prejšnji govorniki opozicije kritizirali vladno zunanjo in notranjo politiko z vidika vidovdanske ustave in s stališča načela neomaine državne celokupnosti. Tako republikanec Gjonovič, kakor tudi zemljoradnik Joca Jovanović in včeraj nar. soc. poslanec Anton Brandtner, vsi so izvajali stvarno kritiko naše zunanje in notranje politike s stališča državne konsolidacije in stabilnosti. Klerikalni govornik pa je krenil v opozicijo kar na levice in naglašal revizijo ustave, češ da je sedanja ustava slaba, ki te še poslabšala notranji politični položaj.

Sejno poročilo.

Narodna skupščina je na včerajšnji plenarni seji nadaljevala generalno debato o vladni deklaraciji, oziroma o zunanji in notranji politiki. Seja je bila kratka in je trajala od 16.45 do 20.

Posl. Anton Brandtner (nar. soc.) je kot govornik opozicije kritiziral našo zunanjo politiko. Vlada mora zahtevati od avstrijske republike, da si Slovencem na Koroskem vse ugodnosti, ki jih uživajo Nemci v naši državi. Zahteva od ministra za zunanje stvari, da izpostavi pri avstrijski vladi, da otvori na Koroskem slovenske ljudske šole.

Dalje govori o vzrokih padca naše valute in naglaš, da se ne more vsa krivda svaliti na finančnega ministra, ker ni bil nihče sposoben rešiti vprašanja notranje in zunanje politike in se tedaj ne more pričakovati, da bi bile finance dobre, ker vse to vpliva drugo na drugo.

Zunanja politika se ne more konsolidirati, dokler se ne reši najvažnejše vprašanje naše notranje in zunanje politike, t. j. hrvatsko vprašanje.

Govornik vidi, da nima namena, brantiti katerokoli osebnost iz hrvatskega bloka, posebno ker se je glavni zastopnik hrvatskega bloka izjavil za tako državo, v kateri bi morali Slovenci v Beogradu z aeroplanom.

Slovenci so pri rešitvi hrvatskega vprašanja sami najvitalneje zainteresirani, ker uvidevali, da je njihov nacionalni ob-

stanek mogoč samo v močni jugoslovenski državi. Inicijativa za rešitev hrvatskega vprašanja mora iziti iz vlade same. Vlada mora priti do prepričanja, da so vsa prizadevanja za konsolidiranje naših notranjih in zunanjih razmer jalova, ako se čimprej ne reši hrvatsko vprašanje.

Posl. dr. Velimir Deželica (hrv. pučka str.) Vidovdanska ustava je žal za resne poslabšala tužni Vidov dan in sprejem ustave ni nikakor zboljšal stanja. Naša zunanja politika ni drugega, kakor vrsta ponižanih naše države.

Valuta najbolj kaže naše žalostno gospodarsko stanje. Notranje stanje države je težko. Del opozicije je zapustil parlament. Ko vlada gleda na današnje opozicijo, misli, da je ta zelo majhna in da komaj obstaja. Zadnje volitve v Zagrebu so pokazale, da je hrvatsko vprašanje sila, s katero se mora računati, in da to ni fantom. Hrvatska in Hrvati niso nikdar zaslužili imena separatistov. Hrvati so bili vedno nosilci narodnega edinstva. V Zagrebu je znan ilirski pokret, Strossmayer itd. Hrvati so bili najbolj navdušeni pristaši jugoslovenstva, toda Hrvati so v svoji težki borbi za obstanek naroda tekem stoletij pridobili trd ponos in zavest, da se je njihova država vedno ohranila in da je bila kontinuiteta hrvatske države ohranjena tudi v najhujših časih. Hrvati so svobodno vstopili v novo državo in branijo svojo državo. Resna politika je, ako se dela po predlogu, da se za Hrvatsko ustvari izjemni položaj. (Medklic.) Ta položaj pomeni normalni položaj, ki je pravičen in kateri se mora dati tudi Sloveniji, Bosni, Vojvodini in Makedoniji. (Ploskanje in hrup! Klic: »Nimate pooblastila za Makedonijo!«)

Zahteva pokrajinske avtonomije in vidi, da to ni samo plemenska težnja. Dokler se ne bo spoštovala svoboda, ne bo naša država niti mirna, niti srečna, niti močna. V novi vladi ne vidi nič novega, temveč samo staro vlado in pravi, da tej vladi ne more dati zaupanja.

Posl. Etbin Kristan (soc. dem.) Danes se razpravlja o neki vladni deklaraciji, ki je on ne more najti. Včeraj se je nadaljal, da bo to deklaracija ali slišal ali dobil. Skupščina ima pravico, da dobi od vlade nekaj, kar bi zaslužilo ime deklaracije. Vlada bi bila morala poljsniti svoje stališče o notranjem in zunanem položaju. Zameri vladi, da tega ni nikdar storila. V narodu je nezadovoljstvo in tega je kriva vlada.

Kristan je dalje govoril za sporazum s Hrvati. Obširno je kritiziral rapalsko pogodbo, ki jo je nazval ne samo evropsko, ampak svetovno nesrečo. Prihod Italijan na našo obalo je vedno nevarno za konflikte. Govornik je dalje za vzpostavitev zveze s Rusijo.

Po Kristanovem govoru je bila seja zaključena.

Iz naše kraljevine.

— Kraljevič Gjorgje in kraljeva poroka. Kakor se doznava, je bil kraljevič Gjorgje, ki se nahaja v Rimu, obveščen o zaroki kralja Aleksandra I. in bo prišel te dni v Beograd. Ostal bo po vsej priliki dalje časa v Beogradu in se bo udeležil slovesne poroke. Pričakuje se tudi knez Arzen in princezinja Jelena.

— Profesor Cvijić v Dalmaciji. Kakor javljajo iz Splita, je 16. t. m. tja dospel vseučiliški profesor Jovan Cvijić, ki je odputoval v Kastele na odhiti.

Sinod srbske pravoslavne cerkve. Sinod srbske pravoslavne cerkve je sklenil, da premešči svoje cerkvene urade iz Beograda v Karlovce, kjer bo izhajalo tudi službeno glasilo »Glasnik«, ki se bo tiskal v samoostanski tiskarni.

— Novi listi. V Livnu je pričel izhajati tednik »Hrvatska Država«. V Splitu prične s 1. februarjem izhajati »Vojni Invalid«, v Osijeku pa »Osječki Reporter«.

— Muzej za Vojvodino. V Novem Sadu se je ustanovilo društvo, ki namerava zgraditi muzej za Vojvodino. Občinski svet v Novem Sadu je votiral 100.000 kron podpore za zgradbo muzeja.

— Orkustave — narodni dobrotnik. Orkustave Rista Stajić je daroval ljudski bol v Vranji 500 akcij tamkajšnje hranilnice. Akcije so vredne 200 tisoč kron.

— Strossmayerjev dan in Bol. mladina. Na Strossmayerjev dan se bodo pobirali v vseh bolah na Hrvatskem in v Slavoniji darovi za kulturno svezvo v Zagrebu.

— Na smrt obsojen morilec. V Novem sadu je bil na smrt na večalih obsojen Fakula Vasta, ker je umoril ravnatelja ondote sladkorne tovarne. Njegovi sokrivci pa na večletno ječo.

Politične vesti.

— Šibenikiški dogodek. Iz Splita javljajo: Naša komisija v Šibeniku se je sestala s italijanskim konzulom, ki je navedel uspehe svoje preiskave. Delo še ni popolnoma končano. Med tem včeraj odpulja iz šibeniške luke italijanska križarka »Marsalac«, v luki pa ostane še nadalje italijanska vojna ladja »Audace«.

— Italijanski konzulat v Sarajevu. Italijanska vlada je ustanovila z dovoljenjem naše vlade v Sarajevu konzulat ter imenovala za konzula grofa Julija Belozinija, ki stanuje začasno v hotelu »Evropa«. V kratkem prične konzulat z uredovanjem.

— Aretacije komunistov v Osije. — Danč poroča, da so oblasti aretirale več oseb, ki na sumu, da so propagirale komunistične ideje. Med aretiranci je tudi profesor Maslarč v Somboru in zasebna uradnika Weiss in Schüller.

— Naš vojni ataše v Rimu. Iz Beograda poročajo, da je imenovan za našega vojnega atašaja v Rimu bivši šef generalnega štaba osiješke divizije pulkavnik P. Jurisić, ki je bil nazadnje pridelen velikemu generalnemu štabu v Beogradu.

— Baranjski naseljenec. Veliko število Baranjcev je svoječasno pobegnilo pred madžarsko invazijo iz onega dela Baranje, ki je pripadel Madžarski v jugoslovenski del Baranje, pri čemer so zapustili na Madžarskem vse svoje imetje. Ministrstvo za agrarno reformo je tem ljudem svojočasno razdelilo potom svojih uradnikov nekaj zemljišč v Baranji, da so mogli živeti. Ljudje so se naselili na nakazanih zemljiščih na drugi strani pa je bilo odloženo, da se izvrže sprejeti sklepi o razdelitvi zemljišč in so naseljenici dobili nalogo, da se morajo tako izglediti z zemljišč. Baranji, ki niso mogli izvesti tega naloga, so poslali deputacijo v Beograd, ki je poselila ministra za agrarno reformo, posamezne politične klube in tudi min. predsednika Nikolo Pašiča. Baranji so navedli min. predsedniku težkobe svojega položaja in je min. predsednik obljubil pomagati, da se spor reši tako, kakor zahteva pravičnost v korist baranjkih izselencev.

— Italijansko časopisje o Poincarejevi vladi. »Tempo« piše: Francoska kriza postane lahko kriza miru in vzpo stavitve Evrope. Mesto Italije je na strani Anglije. »Messaggero« pravi, da je evropski mir v nevarnosti in da prevzema Francija strašno odgovornost napram Evropi. Francoska kriza pomeni bankrot konference v Cannesu in nameravane v Genovi. »Secolo« priobčuje izjavo nekoga Briandovega prijatelja, ki je rekel, da so v pariški zbornici zapeljanci in največji Zdravje del francoskega javnega mnjenja je na Briandovi strani. List pravi nadalje, da so angleški krogi v Cannesu govorili o francoski nacionalni krizi in da pride lahko do razbitja antante in do izolacije Francije. Ostru piše tudi Nitijevu glasilo »Paesec«, ki obtožuje Poincareja, Tardieuja in druge.

— Strankarska grupacija v Poincarejevem kabinetu. V novoimenovanem Poincarejevem kabinetu se politične stranke zatopane takole: demokratske stranke zastopane takole: demokratska levica 2, demokratsko republikanska levica 4, demokratska unija 3, republikanci 2, socialistični radikalci 2, socialistični republikanci 2.

— Nevarna politika italijanskega zunanega ministra. Beogradska »Tribuna« priobčuje glasove raznih italijanskih listov, ki strogo kritizirajo politiko zunanega ministra, Della Torretta vodi Italijo v nevarno situacijo, ki postane lahko katastrofalna za Italijo. »Tribuna« pravi, da naši odobraj napram Italiji že pred službenim nastopom Della Torrette niso bili ravno ugodni, danes pa se zdi, da nas Italija sistematično in po načrtu izliva.

— Vsebinske pogodbe med sovjetsko Ukrajino in turškimi nacionalisti v Angori. Turški nacionalisti list »Heric« priobčuje besedilo pogodbe med sovjetsko Ukrajino in Angoro. Pogodba vsebuje pet členov. V prvem členu priznava vlada turške velike narodne skupščine sovjetsko republiko Ukrajino, ta pa priznava vlado velike narodne skupščine z vsemi pravicami in državnimi mejami, ki so opisane v turškem nacionalnem sporazumu. Obe vladi, ki imate iste cilje, ne boste nikdar tujih držav brez medsebojnega sporazuma. Eventualne pogodbe z drugimi državami se smejo skleniti le na podlagi medsebojnega obvestila. Vprašanje Dardanel in Črnega morja bosta obe državi sporazumno uredili tako, da ostane Carigrad glavno mesto Turške. Obe državi bosta skrbeli skupno za čuvanje pravice in interesov Turške in Ukrajine z ozirom na Črno morje in na reke, ki se zlivajo vanj. Pogodba se mora v treh mesecih ratificirati.

— Begunci v Bolgarski. Kakor poročajo iz Sofije, je v Bolgarski okoli 150.000 beguncev, med njimi 50.000 Rusov.

— Rezultati hudeškega štetja v Podkarpatski Rusiji. »Slovenski Denik« priobčuje rezultate hudeškega štetja, ki se je vršilo 15. februarja lani v Podkarpatski Rusiji. Skupno število prebivalcev znaša 604.522, od katerih je 320.648 Rutenov, 102.908 Madžarov, 82.324 Židov, 19.280 Čehoslovakov, 10.721 Nemcev, 53.315 Rusov, 13.816 Romunov in 1211 drugih narodnosti.

Toda njegovi baroni so klicali: »Le obljubi, sire, le obljubi!«

Kralj je torej dejal: »Obetam.«

Izota pa je sklonila koleno pred njim:

»Oče, poprej me poljubite v snak sprave in hvaležnosti, ki ju daste tudi temu možu!«

Ko je prejele poljub, je odšla po Tristana ter ga je pripeljala za roko v skupščino. Ko so ga zagledali, je vstalo vseh sto vitezov kakor en sam mož, in pozdravili so ga z rokami, prekrizanimi na prsih, ter so se uredili okoli njega. Tu so videli Irca, da je on njih gospod. Toda marksdo ga je takoj spoznal in nastal je silen krik:

»To je Tristan iz Lonnblata, Morholtov morilec! Goli mešči so zablistali in beani glasovi so klicali: »Umre naj!«

Izota pa je vzkliznila:

»Kralj, poljubi tega moža na usta, kakor si obljubil!«

Kralj ga je poljubil na usta in hrup se je nblegel.

Nato je Tristan pokazal pozojev jezik in je senešala pozval na dvoboj; ta pa si ga ni unal sprejeti ter je priznal svoj pregrešek.

Tedaj je govoril Tristan takole:

»Gospodje ubil sem Morholta, toda dospel sem preko morja, da vam ponudim lepo zadoščenje. Da povrnem krivico, ki sem vam jo storil, sem vrgal svoje telo in življenje, da sem vas osvobodil pošasti; tako sem osvohlil

Izoto, lepoticu. In ker je zdaj moja, jo hočem tudi na svoji ladji odpeljati domov. Da pa se med deželo Irsko in kurnwalsko ne razpreja več sovraštvo, nego posledje le ljubezen, vedite, da si jo kralj Marke, moj dragi gospod, vzame za soprogo. Glejte tu sto vitezov najplemenitejšega raju, pripravljenih prisedi pri svetinjah svetnikov, da vam kralj Marke ponuja mir in prijateljstvo, da je njegova volja. Imeti Izoto za svojo predrago zakonko čeno var da ji bodo služili vsi kurnwalski možje kot svojih gospod in kraljič!«

Prineeli so svete kosti v svečani procesiji, in sto vitezov je priseglo, da je govoril resnico.

Kralj je prijel Izoto za roko in je prosil Tristana, naj jo s častjo povelje k svojemu gospodu. Pred svojimi sto vitezi in pred irskimi baroni je prisegel Tristana.

Izota zlatolaska pa je trepetala od sramote in bolesti. Tako jo Tristana smazeta, da si jo osvohlil; lepa povzet o zlatem lasu torej ni bila nič drugega, kakor lež in drugemu jo izročil... Toda kralj je pobelil izotino častico v Tristanova deonico in Tristano je oklenil močno s prsti v znak, da jo sprejema v posest v imenu kralja kurnwalskega.

Tako je Tristano iz ljubezni do kralja Markeja s zvišajo in hrabrostjo privedel domov kraljico zlatolasko.

(Dalje prih.)

Gospodarske vesti.

Ribarski tečaj na Bledu.

V dneh od 28. do 30. decembra prošega leta je bil na Bledu prvi tečaj za umetno ribogojstvo. Vodil je tečaj naš najboljši in svetovno vpoštevan ribarski strokovnjak prof. Ivan Franke ob primerem številu udeležencev.

Na Bledu se nahaja še staro ribje vališče ob potoku Rečica, ki tvori glavni dotok jezera. To vališče je od odseka za ribarstvo Pokrajinske uprave, oddelka za kmetijstvo, adaptirati ter opremiti z novimi modernimi takozvanimi Scherbelhu-berjevimi valilnimi aparati, v nekaterih bližnjih studencih pa napraviti provizorična vališča, tako da znaša kapaciteta cele naprave do pol milijona iker. Te blejske vališče centralnega zavoda nameravajo zgraditi to leto nov modern ribogojni zavod v Bohinj z velikim vališčem (za polngrad milijon iker) in primernimi ribniki za odgojvanje ribjega zaroda. Načrti za to največjo ribogojno napravo so že izdelani in zagotovljeni je tudi že potrebni kredit. Iz tega centralnega zavoda nameravajo zalagati vsa manjša lokalna vališča z ikrami, dočim bi se zaradi dobavljaj direktno ribarskim gospodarjem. Potrebno pa je, da se interesente spoznajo temeljito in to tudi praktično z vsemi posli umnega ribogojstva. V to svrhu je sklenil odsek za ribarstvo pri oddelku za kmetijstvo prirediti večdnevne ribarske tečaje, katerih prvi se je vršil zadnje dni lanskega leta na Bledu. Čas za njega prireditelj direktar narava. Kakor lanko leto, so se tudi letos drstile postvri radih majhnih voda izredno pozno in tako se je vršil glavni lov za plemo baš o Božiču.

Naš izkušenj prebogati ribarski nestor prof. Ivan Franke je obdelal s svojimi predavanji na tem prvem tečaju poleg splošnih naukov o ribah in ribogojstvu predvsem pridobivanje iker, njih umetno oplojevanje in valenje. Udeleženci so imeli priložnost spoznati vsa dela v ribjem vališču, osmukanje plemenk in samcev, vlaganje iker v valilnice (ali tečajnice), primerno reguliranje vodnega dotoka itd. Končno se je g. predavatelj dotaknil tudi vprašanja preprečevanja zarodna naših ribjih voda in zatiranja škodljivcev ribarstva, pri katerem treba nastopiti z vsemi sredstvi. Poslednji dan se je priredil kratek izlet v Sotesko, kjer nudi Sava-Bohinjka vse razne oblike gorskega toka. Tu je videti mnogo drslišč, posebno od postaje nizdoli do mostu in pod jezom v Stengah.

V zgodnji pomladi, ko pride čas za vlaganje zaroda v proste vode, se bo vršil drugi ribarski tečaj na Bledu, ki bo obravnaval v glavnem odgojvanje zaroda in umno gospodarjenje v ribljih vodah. Želje je, da se tega tečaja udeležijo poleg kmetijskih in gozdarskih strokovnjakov posebno tudi naši kmetovalci, ki imajo priložnost v sešle udeleževati se na tem, pri nas še sila zanemarijenem gospodarskem polju.

— g. Draginja v Zagrebu. Zadnje dneve je opažati rapidno naraščanje cen raznih živilom. Odbor za poblijanje draginje je sedaj določil cene beli moki 21 K, črni 19 K. Goveje meso je poskoko za 4 K, telečje pa za 5 K. Mast kg 80 K, jajca 6 K.

— g. Podaljšanje trgovinske pogodbe z Avstrijo. Dne 30. januarja se bo podaljšala trgovska konvencija med Jugoslavijo in Avstrijo. Ministrstvo za trgovino in industrijo je zaprosilo narodno skupščino za nadaljnje podaljšanje te konvencije za 30 dni.

— Avstrijski kreditni zavod za trgovino in obrt na Dunaju. V smislu sklepa občnega zbora dne 9. januarja t. l. emitira ta zavod 1.250.000 novih delnic po n. a. K 320.— nominalne, katere so deležne na dobičku od dne 1. januarja 1922. Starim delničarjem se ponujajo nove delnice po kurzu n. a. K 6.500.— za komad tel quel in odpadete dve novi delnici na tri stare. Subskripcija se vrši od dne 16. januarja do všteteja 31. januarja t. l. V Ljubljani pri Kreditnem zavodu za trgovino in industrijo, Prešernova ulica 50, kateri poda razdevolje vsa zahtevana pojasnila.

— g. Orientalni salam v Bratislavi. Drugi Orientalni salam v Bratislavi obdržavati če so od 9. togo do 16. togo jula 1922. Interes za ovaj salam več je danes veoma velik. Brojna domača poduzeća i tvrdke več su priljubili svoje učestvovanje i zakupili potrebna mesta. Osmi domačih tvrdki opaža se živo učestvovanje poljske industrije. Engleski i francuski interesi prezovaraju o izgradnji vlastitih paviliona. A šta je sa našom Jugoslavijom? Naš trgovski promet sa Čehoslovačkom izkazuje ove brojke: Ukupni izvoz iz Čehoslovačke iznaša 73 milijuna q; na ovaj količini participira Jugoslavija samo sa jedan million q robe (za vremen od 1. januara do konca septembra prošle godine 1921). Na ukupnom dovozu u Čehoslovačku participira Jugoslavija također sa minimalnom procentom (1%) sveukupnog uvoza (29 milijuna q). Uvoženo je bilo u Čehoslovačku 396 hiljada q robe, zemeljskih produkata, 22 hiljada q kore za kožare, 15 hiljada komada konfeksione robe, 8 hiljada q pomoćnih kemičkih artikala, 28 hiljada q lana i konoplja, 7 hiljada q masti, 7 hiljada q odnada, 3000 komada goveda, 2000 q rudača, 1000 q mlečnih produkata, 2000 q vina, od ostale robe uvoženo je bilo izpod hiljada q od vsake poljedine vrste. U svrhu što neslužnog zbilženja na trgovsko-ekonomskom polju između Jugoslavije i Čehoslovačke, konstituirao se kod Orientalnog salama u Bratislavi Jugoslavenski Odbor. Upozorilo se svi interesi kao i sva štira publika, da se na gornj odbor obrate. Adresa: Orientalni salam —

Orientalay trh — Bratislava — Prastav. za Jugoslavenski Odbor.

— Poglobitev Ljublijance in — Ljubljanski barja. V velikem obsegu pred desetimi in več leti zasnovano osušenje barja, čegar glavni predhodnik je v dosegu tega cilja bila po načrtu — regulacija Ljublijance, to se pravi: poglobitev obeh ujeznih strug za 3 metra in izoženje struge po obrežnih zidovih od Prul do izliva Grubarjevega kanala v Ljubljano, je leta 1914 ustavila svetovna vojna. S tem je bil zadan mestu in barju težak udarec v narodnogospodarskem in finančnem oziru. K sreči se je pred izbruhom vojne vendarle izvršil prvi del poglobitve, t. j.: regulacija Grubarjevega kanala.

Da ni izbruhla vojna, kako drugačna bi bila Ljubljana po žetnem delu z regulirano glavno strugo in s krasnimi nabrežnimi zidovi! Kdo bo nakazal in dal sedaj 5 do 6 milijonov, da se ta aktualna zadeva reši? To naj bo skrb mestne občine in države! Ze poglobitev Grubarjevega kanala je imela za Ljubljano zelo dobre posledice. Kdor je preživel v Ljubljani dobo pred pričetkom osuševalnih del, je videl in občutil zelo kvarne poljave za mesto kakor tudi za barjansko prebivalstvo in ozemlje: Po vsakem, dva- tridnevnem deževju povodenj (preplava nižjih objektov, cest in sploh vsega ozemlja) od Karolinske zemlje do Hauptmanice, in Črnevasi na eni ter Illovice do bližnje Rudnika na drugi strani. To je bila redna prikazen na barju ob močnem deževju, elasti spomladni in jeseni, na drugi strani pa je vsako ledeno in zimo »osrečevala« Ljubljano nepredoma megla, ki je dušila ljudi ter bila večmota tako gosta, da nisi videl dva koraka predsa. Čim pa je jela teči Ljubljana po 2 metra poglobljenem Grubarjevem kanalu (1912), so se v par tednih pokazali učinki na barju! Odtok vode je bil samoposobi umilivo znatno in izdatno pospešen. Zemlja se je jela sušiti. Kdor je imel od časa do časa opravka ob črti iz mesta do Črnevasi in Lip in ob Ljubljanci, je lahko opažal spremembo pri vodi kakor pri suhem svetu. Zemlja je izgubila močvirsko vlago in napetost, postala je manj elastična. Ljubljana pa je »padla« od mesta do Preserja za 0.80 m. In nadaljne posledice: zgnila je prejšnja vsakoletna megla, o povodnji ni, odkar je Grubarjev kanal odprt, nobenega sluha ne duha več, zemlja producira v večji meri in če vročava ta predkraj in nlegovo zemljo v ozrožjih pomladnih in poletnih mesecih unčuloča suša, se sveveda vodiakti suše (mestni vodovod sega samo do hiš na Karolinski zemlji, čez lški most na lžanski cesti ni izpeljan), tedaj se zatvornice v Grubarjevem kanalu zapro in Ljubljanično stanje na barju se takoj dvigne do potrebne stopnje. Tako se odpravore odslej barjanskemu poljedelcu pred sušo. Ob večdnevnom deževju pa se odpreta obe zatvornici, tako da je odtok Ljublijance zadosten in ne more stopiti na barju čez bregova in preplaviti polja. S—.

— g. Kraj prenzima pokroviteljstvo nad izložbo gospodarskega društva v Zagrebu. Kako je poznato, prigodom proslave 80-godišnjice Hrvatske gospodarskega društva kao središnje zadruge u Zagrebu zaključila je društvena svečanost sjednica 29. pr. mj. na predlog seljaka Gjura Ljubiča, da se ovaj rijetki jubilej stvarno proslavi pripravom velike jubilarne gospodarske izložbe, koja bi se u Zagrebu priredila po mogućnosti već godine 1923., a s naročitom tendencijom, da ta izložba bude vjerno ogledalo privrednog našeg napretka nakon posljednje jubilarne izložbe gospodarskoga društva iz g. 1891., u prvom redu ekonomskog i kulturnog napretka našega seljštva. Ujedly je oduševljenim odobravanjem zaključeno zamoliti Njegovu Veličanstvo Kralja, da preuzme pokroviteljstvo nad ovakvom izložbom, pa je odmah iz sjednice odaslan u ovaj stvari brzolavni pozdrav i molba Njegovu Veličanstvu. Ovih dana primio je na to predsjednik gospodarskoga društva Miroslav grof Kulmer od Njegovu Veličanstva brzokuruzno d. 2. m. sljedećega sadržaja: »Odzivajući se toplom pozivu hrvatskog slavenskog gospodarskog društva, primam se s velikim zadovoljstvom zaštititi izložbu koju to zaslužno društvo namerava prirediti u Zagrebu. Mllo mi je u isti mah izraziti ne samo iskreno priznanje na plodnom radu tog društva, koje stavi svoju osamdesetgodišnjicu, nego i nadu, da će ono, produživši svoje blagotvorno delovanje, i od sad imati u vidu što potpunije svakoliko snaženje seljaka. — A leksandar.

— g. Nanovjedana zatvoritev arzenala v Benetkah. Bonomijeva vlada je nanovjedala zatvoritev arzenala v Benetkah do konca junija t. l. Do tega časa se odpuste vsi delavci. Delavske organizacije protestirajo in sklenile shode ter hočejo energično nastopiti, da bi vlada preklicala svoj sklen. Tega najbrže ne dosežejo. Gospodarski razkroj v Italiji zahteva vedno več žrtev. Ako vlada tako nastopa z Benetkami, kako naj se pričakuje pospeševanje Trata!

— g. 60 centezimov za kromo. Rimski vladni list razglašal ministriško naredbo, no kateri se bo izplačevalo 60 centezimov za kromo lastnikom vložnih knjižic bivše avstrijske pošne hranilnice v novih provinciah.

— g. Boljševiški zakon o zavarovanju proti boleznim. Zakon o zavarovanju proti boleznim predvideva oddalo tri do pet odstotkov od delavskih mezd no ocollecu. Plačevati moralo delodalci. Zdravila, katera predničejo uradni zdravnik, se morajo slei ko prej dati brezplačno, zdravila pa, ki jih predničejo privatni zdravniki, se morajo plačati.

Naj bo proklet na veke!

Na očetovalo zahtevalo je bil Trocki izobčen iz židovske verske občine. »Daily Express« je prinesel sledečo poročilo:

V mali sinagogi jekaterinoslavski se je zbrala židovska občina. Belolas, slep staro v kaftanu so je po zaključeni službi božji prilizal altarju in je zaklical s tresočim glasom:

»Obtožujem Leva Bronsteina (Trockega), člana te občine!
»Česa ga obtožuješ?« je vprašal rabin.

Očetoval glas je odgovoril krepkeje: »Obtožujem ga, da je prelomil zakon svojih očetrov; obtožujem ga, da je postal sovražnik židov in sovražnik človeštva.

»To so težke obtožbe! Dokazi jih!« Glasno je odmeval očetrov glas: »Vsak član te občine je moja priča. Vsa Rusija, vsa svet!«

Zavladatale je globoka tišina. Potem je dejal rabin: »Dokazal si. Kaj je sedaj moja dolžnost?«

Moze Bronstein je dvignil roke nad svojo glavo ter je govoril kakor star prorok stare zaveze počasi besede: »Lev Bronstein naj bo izobčen iz občine židov! Proklet naj bo in brez miru se naj potika z nemirnimi, s vsami sovražniki Boga ter naj ne najde spasa niti na zemlji niti v peklu niti v nebesih!«

V zboru je ponavljala občina: »Naj bo izobčen, proklet in nemiren!«

Zdaj je stopil pred altar drug rabin in je zaklical na vse štiri strani: »Čuj, Izrael, tako je ime tvojega sovražnika!« Nato je odmolil sedmero molitev ter pogasil sedmero sveč kot simbol, da naj bo izobčen izbrisani iz spomina židovih. Potem se je rabin obrnil k očetro.

»Moze Bronstein, je rekel »Lev Bronstein je izobčen iz občine. A zahteval si hujšo kazen. Požlji zakon mi vleva, da te vprašam: Mar naj bo proklet za vso večnost?«

Razburjenje občine je naraščalo velikansko. Toda nihče ni niti črnil. Vse očlo so bile obrnjene na nesrečnega očetro, ki je padel na kolena ter je molče molil, molil. Nato se je dvignil s silno energijo in dejal:

»Naj bo proklet na vse veke!
Ob teh besedah je nekdo vzkriknul, stara ženska je omedlela — Trockega mati.

Zločinci.

Zaslepljenost našega naroda slavi ponekod naravnost orglje. Orde in navdve sramotne orglje. Tako se je zgodila nezaljšanaost, da se je upal jugoslovanski list javno pohvaliti s tem, da je njegovo delo znatno pripomoglo k temu, da smo doživeli napram Italijanom in Madžarom neuspehe. Nasprotje proti režimu se pretvarja in izdajalstvo in to se pozneje še proslavlja! Večje sramote pač še ni doživl naš narod in večjega moralnega padca pač ne poznamo.

Pa naj bo zločin nad narodom še tako ostuden, bil bi premostljiv, če li bi popolnola osamljen. Temu pa ni tako. Čitamo, da hujskajo nekateri v Ameriki proti naši državi in na Madžarskem ter v Avstriji se organizirajo pridno vsi, ki bi hoteli postati zopet naši valpeti.

V zadnjem času pa se je dogodil nov zločin, ki presega vse druge. Če zagreši kdo izdajstvo nad našim narodom, ni to tako hudo, ker vedno bolj urejajoče se razmere in vedno bolj rastoča državljanska zavest že same vzamejo izdajalcem vpliv. Enako ne moremo dosti izgubiti v Avstriji in na Madžarskem, kajti na eni strani so vsi naši odpadniki tam znani kot propalce, na drugi strani pa po ponesrečnem Karlovem puču izgublja njih delo vedno bolj na ugledu.

Čisto druga pa je stvar v Primorju, kamor so v poslednjem času zanesli svoje izdajalsko delo naši zaslepljeni ali pa v dno duše izkvarjeni odpadniki. S Poreškega okraja se nam namreč poroča, da prihaja v zadnjem času iz Jugoslavije mnogo »prosljakov« v Istro, ki širijo med ljudstvom razne lažnje vesti o Jugoslaviji in ki govore posebno proti Srbom. Če pomislimo, v kakih razmerah živi naš istrski kmet, posebno v obmorskem poreškem okraju, potem si lahko mislimo, kako nevarnost predstavljajo ti apostoli izdajalstva. Istrski kmet, ki preživlja pač vse muke, duševne in telesne, ki se jih splom more izmisliti nasliti tulec in ki ima očino upanje na Jugoslavijo, naj izgubi še to nado. Mahne na z roko in obupa in — raznarodovanje je zmagalo. Če bi bil istrski kmet bogat in če bi imel doma knjižnico in časopise, bi mogel pač z lahkoto izpoznati laž teh našemljenih »prosljakov«. Toda istiški kmet je bečen, požrane so vse njegove knjižnice in njegove šole pa zaprte. Vrhu vsega pa je poščen in dobesrčen, ki še izpoznava lažljivost Italijana, ki pa našim ljudem ne pripisuje zmožnost laži. Ali bi po

vsem tem bilo čudno, če bi istrski kmet obupal nad Jugoslavijo in obupal nad osvobojenjem. V tistem hipu, ko bi se to zgodilo, je vse naša bodočnost uničena, kajti nemogoče je odrešenje, če je proti narod, katerega se tiče.

Zato moramo z vso brezobzornostjo nastopiti proti takim lažnikom, izdajalcem in našo mejo je treba zavarovati tako, da natančno vemo, kdo

— V našem jugoslovanskem glasbenem svetu pridobil si je v zadnjem času častno mesto profesor klavirja na tukajšnjem konservatoriju Glasbene Matice gosp. Janko Ravnik. Posebno pozornost vzbujajo njegove klavirske skladbe, posebno pa še samospjevi, ki so deloma izšli v Novih Akordih, deloma pa v zabavitelju Glasbene Matice v Ljubljani. Ravnik sodeluje v komornem večeru, katerega priredi dne 23. t. m. v Filharmonični dvorani kvartet Zika. Igral bodo klavirski part v Dvoškovem klavirskem kvintetu, ki spada med najboljša kom. dela slavnega Čeha. Začetek koncerta točno ob 8. zvečer. Več letaki. Vstopnice od 18. t. m. dalje v pisarni Glasbene Matice, Gosposka ulica 8. l.

— Sentiakovski gledališki oder v Ljubljani. Predput si je Ljubljana rajja in plaše naš sentiakovski oder pa vrši dalje svojo kulturno nalogo, smotreno sledi za svojimi kulturnimi cilji. V teku zadnjih desetih dni je podal tri izvime igre in sicer »Kakrščen gospod, tak slugac«, »Brat Sokol« in »Napoleonov samovarec«. V vseh treh epodnjah je bilo započeno naše najboljšo igralno osobe. Vloga so bile jako srečno razdeljene, pojedini igralci so pokazali vse svojo rutino in živavo agilnost, kar je prvi pogoj za uspevanje dobrega gledališča. Božija vseh treh iger, je bila v spretnih rokah zasluženega, vedno mladostnega in šileza našega kulturnega delavca g. Slavka Ravnikarja. Oder si je pridobil v osehban Cesarja, edč Kamove in g. Mušiča odlična nove moči, ki harmonično spopolnujejo prvotni ansambl. Opazilo se je, da je bil »Bret Sokol« v naglici moštudiran, vendar je v celoti nudil jako markantno sliko itak redkih izvrlnih iger. Murakvoj »Napoleonov samovarec« je pikra satira na naše malomestne razmere. Kar se tiče posameznih igralcev, je poudariti predvsem, da je g. Bučar nadošežen humorist. Istotako je g. Markič v dveh različnih vlogah, zlasti kot pesnik Otrobar, nastopil kot dovršen igralec. G. Cesar se je izkazal kot pravi umetnik v svojih dveh vlogah. Gdini, Petričeva in Kamova sta vrli sotrudični sentiakobseka odra, ki kažeta izredne zmožnosti ter se v svoje vloge popolnoma užitvita. G. Vit je pravcat kavalir na odru in zasluži z g. Podreberškom, ki se odlikuje s svojo originalno masko in izborno ogozanimi tip v seobho pohvalo. Tudi g. Mušič je jako nadarjen igralec, od katerega pričakujemo še mnogo lenih kreacij. Smelo torej trdim, da sentiakovski gledališki oder kljub raznovrstnim težkocbam vestno vrš svoje nalogo in je v letošnji sezni priredil že 18 predstav.

— Sprehmitie in naročite si »Prohod«. Prva številka je ravno kar izšla. Vsebita ji je: »Prohod — zakaj in kako? Da homo narod pošteniakov! Staršem! Univ. prof. dr. K. Ozvald. Vstani, moj rod! Silvij Sardenko. Mladini! Prof. Fr. Jeran. Svobodni mlilaplaci! Fr. S. Finigar. Alkohol in kriminalistika. Univ. prof. dr. M. Dolenc. Kviški sreci! Nauditelj Al. Kržišnik. Drobilj. List stane letob samo en liter vina: 10 dinarjev. Vsa poštna javnost slovenska se zgraba nad nedevno objavljeno alkoholno statistiko v Sloveniji. Dvo milijardi na leto zapijemo; samo veseličnega davka plača Ljubljana 10 milijonov kron. Kričeča številka! Toda kaj bomo samo zgrabati se? Podpirajte list, ki želi temu kričečemu zlu odpomoci! S tem pokazate vsaj dobro voljo, da bi se ta strašna razmera sanirala. — Upravništvo je Poljanski mesio 10.

— Jos. Suchy: Starodiljske basni. balke in pravilice. (Staraka). Priredil Jos. Suchy, slika F. Plachy. V Ljubljani 1921. Založila Splošč. del. izdobraž. zveza »Svoboda«. Jos. Suchy nas je seznanil s temeljnimi nauki budhizma z brošuro, ki smo ji očitali edino napako, da je prepčila. Kot nadaljevanje svoje naloge pač smatra tole zbirko iz sanskrita prevedenih bajk in basni. Takoi povemo: zbirka je prav zanimiva in lepa. Seznaniti Slovence z navedeni poimi arijskih Indijcev, je namen te zbirke. In čudno: pravna načela so prav ista, ki jih je gozil v svojih basnih že Ezop, za njim Lafonten in vsi moralisti od Krista dole. Kar je lepo, pošteno, vzgledno, oziševo, je na kulturnem svetu torej povsem enako že od vekov? Kakor Krist je Buddha že več kakor pet stoletij pred njim učil ljudstvo, naj bo pravno, potrebno in usmiljeno. In učil je lenot resnice, s prispodobami, pravilicami, povestmi in bajkami. Nauki budhizma so tudi krščanstva ter so vedno pravi. Tako se čitajo tudi vse te basni in bajke, kakor bi jih napisal kristijan, kulturni, moderni človek. Samo 10 basni in pravilice podata Suchy v I. zvezku a vse so značilne polne čiste etike in altruizma. Nehvaležniku hodi s nota ker lonov je nepoholjšljiv. Resnice lahko najde naumemeljši. Veliko telo in kratka pamet. Požrtvovalnost je največja čednost. Krvočelnika ne izpremeni nobena beseda. Ničemer-

in zakaj je šel preko nje. Z vso resnobo kličemo vladi, da to stori, kajti za naše življenske interese gre.

Meja je kakor lupina oreha. Če je ona slaba, če ni povsod dobro zaprta, če ide do jedra črv, propade oreh. Ne pustite, da nam črvj uničijo jejo jedra, zaprite mejo, našemljene prosjake in druge zločince v ječo!

Tako trde zahteve so v interesu naroda!

Kultura.

— Naša otadžbina. Z januarjem 1. 1922 prične izhajati v Karlovcu mesečnik »Naša otadžbina«, ki bo prinaljal članke in slike iz cele in o celi Jugoslaviji. Bavitl se bo s opisovanjem jugoslovanskih krajev, naroda in njegovih posebnosti, industrija, gospodarstva, zdravstvenih razmer itd. in bo nudil sploh vpogled v današnje razmere. Njegov namen je vzbuditi smisel za potovanja in za lepote naše kraljevine. Potrebni so tega široko zasnovanega lista ne samo dijaki, ampak tudi privatniki, ker lista s takimi cilji v Jugoslaviji še nimamo, kljub temu, da si ga vsi želimo. Tem potom se napačijo vsi oni, ki nameravajo pisati v list članke, pošiljati fotografija, v njem inserirati, kakor tudi vsi oni, ki se nameravajo nanj naročiti, da to šimpreje storna. Članki bodo tiskani v jeziku v katerem bodo pisani. Za članke o Sloveniji je odmerjena ena tretjina prostora, ostalo za članke o Hrvatski in Srbiji. Cena posamni številki bo 2 dinara. Informacije, kakor tudi vse pošiljke naj se naslovijo na: Uredništvo »Naša otadžbina« Karlova, Rakovačka 27, Prof. Dušan Jakšič.

— Novi knjigi za obrtnece in ženske oddele. Prvkar izšli knjigi »Računstvo in ženske obrtne« in »Knjižgovodstvo za ženske obrtne« sta lepa pridobitve v razvoju obrtnošolske literature. Sestavil ju je H. Podkrajšek, profesor na tehnični srednji šoli v Ljubljani, po načelu občnega podajanja, tvarine za posamezne obrtne skupine, podajata pa vse, kar je treba vedeti obrtnici, ki hoče izvrševati obrt prouadarno. »Obrtno računstvo« obravnava v prvem delu na podlagi procentnega računa ambalažo, rabat, skonto, provizijo itd. Obrtni račun seznanja čitateljico z izračunjevanjem obresti, obrestne mere, glavnice in časa. Nadalje govori ta del o novcih, o kurzu, o pošiljnicah in hranilnicah in naposled o zavarovanju za bolezen. Drugi del je zgolj strokoven. Tukaj je govor o kalkulaciji (nakupni in prodajni), torej o predmetu, ki je za vsako obrtnico posebne važnosti. V tem oddelku je dalje navedeno, kaj tudi lahko vpliva na prodajno ceno obrtnih izdelkov in vsakaj o donosnostnem računu. Delo zaključuje »Dodatek« s raznimi tabelami. Po Podkrajškemu knjigovodstvu potrebujajo obrtnece samo štiri knjige, da ima leca prehled o svojem poslovanju. Inventarna knjiga ji podaja prehled njenege imetja, blagajnična knjiga ji vsak čas pokaže, koliko ima gotovine, v glavni knjigi najde vse upnike in obližnike, knjiga za izdatke pa je najnastojavnijši pripomoček zra izračunjevanje procentov za upravne stroške in za dobiček. Ta knjiga je povsem samostojno delo. Nekaj novega se tudi dozgodilo, ki olajšava sestavljanje prve inventure. Vse pa je razloženo z zgledi, ki so jim za vajo dodane praktične sestavljene naloge. Ob koncu knjigovodstva najdeš tudi kratek slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček tehničnih izrazov. Obrtnilcem, ki se zanimajo za komercijelno stran svojega obrta, priporočamo knjigi najlonolice. Dobivata se v knjigarni »Učiteljske tiskarne« in v drugih knjigarnah. »Obrtno računstvo« stane treb vezano 7 Dinarjev, »Obrtno knjigovodstvo« pa 12 Din.

— Kvartet Zika priredi, kakor je bilo že število dne 23. t. m. v dvorani Filharmonične družbe svoj III. komorni večer. Na sporedni tega večera je Beethovenov kvartet v B-duru. Smelno nov znameniti kvartet »Iz mojega življenja« in Dvoškovej kvintet za klavir, 2 osoli, violo in čelo. Pri tel točki sodeluje prof. Janko Ravnik. Vstopnice od 18. t. m. dalje v pisarni Glasbene Matice, Gosposka ulica 8. l.

REPERTOIR NARODNEGA GLEDALIŠCA V LJUBLJANI.

Drama.
Sreča. 18. jan.: Gardial, G.
Petrek. 20. jan.: Revizor. Izven.
Petek. 20. jan. zaprto.
Sobota. 21. jan.: Revizor. B.
Nedelja. 22. jan. nepolodna ob 8. uri Petarčkov poslednje sanje. Izven.
Nedelja. 22. jan. zvečer ob 8. uri: Probuševanje v bolni Sentiakovski. Iz.
Ponedeljek. 23. jan.: Revizor. E.

Opera.
Sreča. 18. jan.: Faust. A.
Četrtek. 19. jan.: Evangelinik. D.
Petek. 20. jan.: Lahodje lezero. B.
Sobota. 21. jan.: Trubadur. E.
Nedelja. 22. jan.: Tosca. Izven.
Ponedeljek. 23. jan.: saprio

Telefonska in brzojavna poročila.

URADNA OBJAVA ZAROKE.

— Beograd, 18. jan. (Izvir.) Kabinetska pisarna ministrskega sveta je izdala sledečo uradno objavo: Predsedstvo ministrskega sveta ima čast objaviti vsem državljanom kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, da se je Nj. Vel. kralj Aleksander I. 9. t. m. v Sinaju zaročil s kr. Vis. kraljično Marijo, hčerko Nj. Vel. romunskega kralja.

VOJAŠKA KONVENCIJA S ROMUNJI.

— Beograd, 18. jan. (Izvir.) »Beogradski Dnevnik« javlja iz Bukareste: V kratkem prišle v Beograd romunski general Hristesco, šef generalnega štaba. Njegova misija je, da zaključi vojno konvencijo med Romunsko in kraljevine SHS.

K tej vesti pripominja »Beogradski Dnevnik«, da se je vprašanje konvencije že obravnavalo povodom obiska našega kralja Aleksandra v Sinaju. General Hristesco je prijatelj Jugoslovencev. Kot ataše je bil povodom pohoda proti Sofiji leta 1913. pridržen našim vojski.

ITALIJANSKO BRODOVJE V NASIH VODAH.

— Split, 18. jan. (Izvir.) Včeraj ob 7. zvečer je prispela v splitsko luko italijanska križarka malega tipa »Fratelli Gairollic«. Ta križarka nadomesti veliko križarko »Ribottic«, ki odpušča tokom prihodnjih dni v svoje domače pristanišče. Gairollic pa ostane nadalje v splitski luki. Tekom današnjega dne se predstavi komandant nove križarke našim oblastem. Splošno smatrajo, da je Italija s to izmenjavo križark indirektno priznala, da je krivda radi šibkejših človekov na italijanski strani.

MUSLIMANSKI KLUB.

— Beograd, 18. januarja. (Izvir.) Tekom današnjega dneva izroče zastopniki finančnega kluba poslanci Korkut, dr. Hrasnica in Kapetanović ministrskemu predsedniku g. Pašiču vse resolucije glavnega odbora Jugoslovenske muslimanske organizacije. V resolucijah so točno precizirane vse zahteve muslimanov glede nadaljnje sodelovanja v vladi. Med drugim zahtevajo resolucije, da narodna skupščina konstituirata odbor za zunanjo politiko.

INTERPELACIJA O »BELI ROKI«.

— Beograd, 18. januarja. (Izvir.) V narodni skupščini je včeraj vložil radikalni poslanec Žulović interpelacijo za voljnega ministra glede obstoja tajne vojaške organizacije nazvane »Bela roka«. Poslanec zahteva z ozirom na vesti razširjene pred nekaj časom v časopisu in javnosti, da da minister točen odgovor in ukrene vse potrebno, da se taka organizacija prepove.

IMENOVANJE ŠIBENIŠKEGA ŠKOFA.

— Beograd, 18. januarja. (Izvir.) Kakor javljajo iz Rima, je Vatikan imenoval za šibenškega škofa patra Mileta.

ISTRSKI IZREDNI DEŽELNI ODBOR.

— Trst, 17. jan. (Izvir.) Včeraj je imel otvoritveno sejo Istrski izredni deželni odbor v Poreču. Navzoči so bili samo italijanski člani. Zastopnik vlade Giannoni je pozdravil odbornike in obljubljal vladno pomoč, da bo prebivalstvo uživalo dobrote osvojenega. Predsednik Chersich je v dolgem govoru razlagal raznovrstne gospodarske in druge potrebe, katerih je v Istri nebroj. Končno pa je poslal iz dvorane nekdanjega deželnega zbora, »Dieta del Nessuno«, gorak pozdrav kralju v Rimu. Zastopniki raznih strank so prijavili svoje sodelovanje. Tako je končala svojo prvo sejo sedanja »Dieta del Nessuno«. Italijanski gospodje so imeli potem banket.

Občinske volitve o Julijah pokrajini.

— Trst, 17. jan. (Izvir.) V nedeljo so se vršile občinske volitve skoro po vseh občinah na Gorjsko - Gradiškanskem. Na Tolminskem je zapadel velik sneg in tako volilci iz gorskih vasi niso mogli na volišče. Živahno pa je bilo v Tolminu samem, kakor tudi po drugih voliščih v dolini. Udeležba v gorškem okraju je bila dobra. V vseh 154 slovenskih občinah je uspela popolna slovenska afirmacija. Zbog prometnih ovir bodo rezultati znani šele za par dni. V Istri je bila udeležba popolna. Na Gradiškanskem so bili volilni boji med komunisti, narodnim blokom in klerikalci. Poslednji imajo večino v Gradiški, v Krmini pa so prodirli komunisti. V Trbižu in Pontebli ima večino italijanska lista. V Devinu ima večino Zveza med Italijani in Slovenci, v Doberdobi ima večino socialistična slovenska stranka, manjšino narodno slovenska stranka. V Trzinu je prodir italijanski nacionalni blok.

VELIKA PONEVERBA CARNIKA.
— Beograd, 18. januarja. (Izvir.) V Bitolju so aretirali carnika Mito Tijana. Prišli so na sled veliki poneverbi. Definitivno so dosedaj v carinskem uradu ugotovili za 6 milijonov dinarjev deficita.

Zita pobegnila iz Solce?

Oton — kralj madžarski. Zita rogentinja?

— Beograd, 18. jan. (Izvir.) Tekom včerajšnjega dneva se v Beograd desela preko Dunaja saupna poročila, da je bivša cesarica Zita končno po operaciji svojega sina Roberta izginila iz Švice in da je na poti na Madžarsko, kjer namerava oklicati svojega sina Otona, bivšega prestolonaslednika, za madžarskega kralja in sebe za kraljico. Vele se vesti je bila izjavljena izmenjava brzojavk med Prago, Bečom in Beogradom. Mala antantna odločena z vsemi sredstvi pripraviti poskus restavracije Habsburgov na Madžarskem. Velika antanta bo opozorjena, da obrne večjo pažnjo delovanju habsburške propagande.

— Beograd, 18. jan. (Izvir.) Poslanik češkoslovaške republike g. Kalina je včeraj dopoldne obiskal zunanjega ministra g. dr. N. N. Čiča, s katerim je imel daljše konference o javljenem poskusu Zite izvesti restavracijo Habsburžanov na Madžarskem. Pričakujejo skupno akcijo Romunske, Češkoslovaške in naše države.

— Beograd, 18. jan. (Izvir.) Vlada je dobila zaupno obvestilo, da je bivša avstrijska cesarica Zita s svojim sinom Otonom odotovala iz Švice neznanu kam, še v nedeljo. O stvari sami je vlada razpravljala že na zadnji seji ministrskega sveta. Na tej seji se je sklenilo, da se z definitivnimi skleni poteka tako dolgo, dokler ne pride službeno potrdilo o tej stvari. Doselej še ni došlo nobeno potrdilo, da bi se bila Zita nanotila v resnici na Madžarsko. Klub temu je vlada ukrenila vse potrebne varnostne odredbe.

— Dunaj, 18. jan. (Izvir.) Iz Budimpešte je došla preko Vratislavo vest, da je včeraj dospela na Madžarsko bivša kraljica Zita in da se nahaja na gradu nekoga madžarskega magnata. O resničnosti te vesti na Dunaju dvomijo.

— Graec, 18. jan. (Izvir.) Vest, ki prihajajo iz Madžarske, ne vedo ničesar povedati o povratku kraljice Zite. Splošno prevladuje mnenje, da se vesti o Zitinem povratku na Madžarsko izmišljene.

— Bratislava, 18. jan. (Izvir.) Doselej ni bilo mogoče dobiti nobenega potrdila, da se je Zita v resnici vrnila na Madžarsko. Vkljub temu je češkoslovaška vlada ukrenila vse potrebno, da bi bila pripravljena za vse slučajne.

KJE JE ZITA?

— d. Paris, 17. jan. (Havas) »Petit Parisien« javlja iz Zeneve: V bernskih vladnih krogih dementirajo govoric, da namerava bivša cesarica Zita podaljšati svoje bivanje v Švici s pretvezo, da bo v kratkem porodila. Ker se je operacija njenega sina popolnoma posrečila, se skoro povrne v Madžaro. Za njen povratek se pripravljajo vse varnostne odredbe. Predno odpušče, bo že enkrat posetila svojo dečo na gradu Hardegg.

VESTI IZ RUSIJE.

— d. Moskva, 17. jan. (Brezlično.) Dne 2. januarja je bila podpisana turško - ukrajinska pogodba.

— d. Moskva, 17. jan. (Brezlično.) Ljudski komisar za zunanje stvari Čičerin je povodom zadnjih dogodkov v Kareliji poslal finski vladi noto, v kateri obdoljuje Finsko, da podpira protirevolucijo in jo dela odgovorno za povračilo nastale gmojne škode. Pot, ki vodi do mirne poravnave, pravi nota, je odvisna od tega, da izpolni finska vlada zahtevo, ki jih je postavila ruska vlada.

— d. Harkov, 17. jan. (Brezlično.) Število stradalih otrok v jekaterinslavskem znaša 109.000; od vsake skupj strada 400.000 ljudi. V chersonskem okraju strada 96.000 odraslih in 46.000 otrok.

IRSKA.

— d. Dublin, 17. jan. (Reuter.) Začasna vlada je izdala proglas, v katerem poziva uradnike, naj svojo službo normalno nadaljujejo. Deset angleških bataljonov je dobilo povelje naj nemudoma zapuste Irsko.

— d. Dublin, 16. jan. (Reuter.) Začasna irska vlada je včeraj dopoldne zasadla grad v Dublinu, ki je bil doslej sedež podkralja Irske ter je tako predstavljala angleško gospodarstvo v Irski.

ZELEZNIŠKI PROMET V VOJVODINI NORMALEN.

— Beograd, 18. januarja. (Izvir.) Pred dnevi radi pomanjkanja premoaga restringiran železniški promet na državnih železnicah v Vojvodini je bil z včerajšnjim dnem zopet popolnoma vzpostavljen.

NAKUP STEINBEISOVIH PODJETIJ.

— Beograd, 18. januarja. (Izvir.) Bivši generalni konzul dr. Bože Cerović je predložil naši vladi predlog, da vlada nakupi Steinbeisovo podjetje in druga v Bosni od dunajskih finančnikov finanstrana podjetja za 79 milijonov jugoslovenskih kron. Vlada stoji na stališču, da tega predloga ne more sprejeti, ker je Cerović pri te transakciji.

Sokolstvo.

— Sokol II v Ljubljani sklicuje za četrtek, dne 19. t. m., točno ob 8. uri zvečer v telovadnici na realki informativni sestanek članstva za sestavo kandidatne liste za občni zbor, ki se vrši dne 22. t. m. Pridite vsi!

— Sokolsko gledališče v Radovljici uprizori v nedeljo, dne 22. t. m. točno ob petih zvečer Grillparzerjevo »Pramati«.

Turistika in sport.

— Slovenske planinske društvo in planinski ples. V Ljubljani imamo, posebno zadnja leta, res mnogo veselic in različnih prireditelj. Tudi SPD namerava prirediti 1. svečana t. l. svoj planinski ples, toda namen te veselice je čisto nekaj drugega, kakor pri drugih sličnih prireditvah. SPD je namreč prisiljeno, se posluževati te prilike za nabiranje potrebnih sredstev za vzdrževanje, popravila in graditev planinskih potov in koč, ne išče pa tri takih ali drugih prilikah nobenih zasebnih koristi. Društveno delovanje gre na to, da širšemu občinstvu nudi najugodnejšo priliko za uživanje naravne lepote naših lepih planin in za okrepitev in utrditev zdravja. Turistovski sport je tudi edina najugodnejša prilika za povzdigo tulskega prometa. Zato je dolžnost vsakega Slovenca, da planinsko društvo po svoji moči podpira.

Prav nikjer si človek svojega zdravja ne more tako utrditi in marsikatero bolezen odstraniti, kakor pri pametnih planinskih turah, ki nudijo najzdravje in najlepše vzvodilo obnem. Kdor se je enkrat ujančil za eno leto planinsko turo, je postal prav gotovo turist. Planinski ples se naj torej ne primerja z drugimi takimi prireditvami, marveč smatra se za primerno priliko, kjer je mogoče društvu pridobiti za dobro stvar nekaj potrebnih prispevkov. Nabiranje dobitkov naj se ne smatra za nepotrebno podizovanje, marveč je kot rodoljubno nalogo in dolžnost. Brez izjeme je vsak prijatelj planinstva naprošen, da po svoji moči s kakšnim dobitkom ali denarnim prispevkom društvu prisloži na pomoč in označi svoje darilo s svojim imenom. Darila naj se oddajajo nabralcem ali pa v pisarni SPD Kralja Petra trg št. 2. Tudi najmanjši prispevki se hvaležno sprejame. Imena darovalcev se bodo v svrhu kontrole objavila v »Planinskem Vestniku«.

— Teoretični smučski tečaj za novince se bo vršil 19. t. m. zvečer ob 8. uri v veliki dvorani »Meestneza« doma v Ljubljani. Vabimo vse novince, da se zbere točno ob naznanjeni uri in pridelo če mogoče v polni smučarski opremi in opravi s smučmi in nalicami vred, da se natančno pomenijo smuč, odpravijo neostanki in opozori novince na vse kar je treba urediti že pred praktičnim vežbanjem o terenu in se ne bo izgubljal čas na nepotrebem prvi dan pri praktičnem vežbanju. — Sportna zveza.

— Zimski sportni termin. Sportna zveza priredi v letošnji sezoni sledeče tekme: 29. I. družna tekma na Bledu in smučka tekma Mrzli studene (post. Bohinj) Bled. 2. II. Sankška sa prvenstvo Bohinja v Bohinju. 5. II. Sankška za prvenstvo Jugoslavije v Bohinju. 12. II. Smučka tekma v terenu za prvenstvo Slovenije v Bohinju. 19. II. Smučka tekma v skokih za prvenstvo Jugoslavije raz skakalnice v Bohinju. 26. II. Smučka tekma v terenu za prvenstvo Jugoslavije na Planici pri Kranjski gor. Podrobnosti razpis bodo v Sportu, ki izide 25. t. m. Vse sportnike opozarjamo še danes, da goje vztrajno trening.

— Smučki za vdeležence smučkega tečaja, katere razdeli Sportna zveza v sredo popoldne med 15. in 16. uro dobe posamezniki le z legitimacijami njih klubov ali drugimi verodostojnimi izkaznicami ter proti jamstveni izjavi za smučki. Odszkodnine za obrabo smučki je treba položiti Din. 10.— eventualne poškodbe se bo moralo posebej plačati. Opozarjamo pa, da je tečaj sam popolnoma brezplačen. Sportna zveza.

— Italija : Avstrija. 15. t. m. se je vršila v Milanu reprezentativna tekma med Avstrijo in Italijo, ki je završila z neodločnim rezultatom 3 : 3.

— V Zagrebu je porazil dunajski S. K. Ostmark 14. t. m. zagrebško Ilirijo z 10 : 0 in 15. t. m. Gradjanski S. K. 2 : 0.

— Kolesarska Ilirija sklicuje za četrtek, dne 19. t. m. ob 8. uri zvečer sestanek v Prešernovo sobo restavracije Novi svet. Na dnevnem redu je rešitev diferenc nastalih v klubu. Udeležba je dolžnost za vsakega člana. Kolesarski klub »Ilirija«.

— »Slovenskega lovškega društva« XI. redni občni zbor se vrši letos na svečnico dne 2. februarja ob 3. uri pop. v restavracijskih prostorih Narodnega doma v Ljubljani s občinskim dnevnim redom. Pozivljamo člana, da se zborovanja zanesljivo udeležijo, ker bo rešiti več aktualnih vprašanj. Vsak član zastopa lahko še pet odstotnih članov. Kot pooblaštel velja društvena izkaznica (plačilni list) zastopance. Veliavne so tudi še lanske izkaznice. Samostojne predloge je priklasi 8 dni prej odboru sicer pridejo v razpravo le, če jim občni zbor prizna značaj mjenosti. Odbor.

Regulacija Ljubljane

Na čast mnogim lastnikom starih hiš je ugotoviti veselo dejstvo, da jih ne daje več »modernizirati«, ampak da po vzoru, ki ga je dal gospod Kozina s Cozovo palačo, skrbno varujejo stari slog tudi pri obnovi. Tako se je lepo obnovila hiša št. 3 v Gosposki ulici, tako je tudi gospod Kuštrin svojo hišo ob vogalu Vegove ulice in Rimske ceste, ki je pravi biser starih ljubljanskih hiš, okusno in slogu primerne popravil in olepšal. Med dobro obnovljene stare hiše spada tudi hiša na vogalu Pod Trančo in šentjakobskega nabrežja, last Delavskega podpornega društva, in Friedrichova hiša št. 13 na Meštem trgu.

Temu nasproti pa se je poprava hiše št. 3 na Turjaškem trgu precej posrečila. Ena najlepših ljubljanskih hiš, štirinadstropna Bleiweisova hiša na Meštem trgu, last g. Leona Souvana, je nujno potrebna prenovitve, ravnotako tudi poslopje semenišča. Izmed javnih stavb se je letos obnovila zunanja fasada frančiškanske cerkve še dokaj srečno, čeprav motijo različne barve stebrov in počeznih linij enotnost fasade.

Pa tudi manj stare hiše so se letos v velikem številu obnovile, tako posebno na Gosposvetki cesti in Sv. Petra cesti, v Wolfovi ulici, hiša na vogalu Gradišča in Nunske ulice, ki jo je prav okusno obnovila Okrajna bolniška blaginja, hotel Unionc, prejšnji hotel »Triglave« (sedaj Akademski dom) v Kolodvorski ulici. Vzorno je obnovil in prezidal g. Krezar svojo hišo na šentpeterski cesti, tudi tvrdka Rakovec. Mediji in Zankl je obnovila svojo hišo na Marilinem trgu in na šentpeterski cesti prav čedno. Od javnih stavb se je popolnoma in okusno in udobno obnovilo poslopje južnega kolodvora z razširjenim in pomnoženjem blagejn preslikanjem čakalnic in perona itd. Južna železnica je lahko državni železničar vzor, ker državni kolodvor in njega okolica je že zelo potreben obnovitve in olepšave.

Država sploh premalo skrbi za ohranitev in prenovitve svojih posolij. Tako je zunanost višje reške ali pa moškega in ženskega učiteljskega že zelo zanemarjena, ravnotako tudi poslopja finančne delegacije na Krekovem trgu. Da se pri voljancah, ki vendar niso starega datuma, žalbog nič ne popravlja in obnavlja, je znano.

Ako bode hvaležna skrb hišnih posestnikov za zunanje lice svojih hiš v bodočem letu tako močna kot v preteklem, more Ljubljana sčasoma vendar zopet opravičiti svoj narodni naziv »Bela Ljubljana«.

Povrnilo se sedaj k olepšavi mesta, ki spada v delokrog občine! Že ob priliki, ko smo utemeljevali potrebnost novega regulacijskega načrta, smo našli nekaj primerov razširjenja in podaljšanja cest in ulic. Tu naj vedemo one cestne in ulične regulacije, ki so z ozirom na rast mest nujno potrebne in tudi v okviru sedanjega regulacijskega načrta umestne in izvedljive.

Prva skrb naj bodi razširjenje Aleksandrove ceste (trotoarja) od opere do velikega drevoča s tem, da se odmaknejo vrtno ograje za dva metra nazaj nazaj; tako dobljeni hodnik naj se asfaltira. Sporedno s tem bo treba asfaltirati trotoar od Mayerjeve hiše do Jadranske banke najmanj za 1 meter proti cesti razširiti. Aleksandrova cesta bode v kratkem zaradi kavarnice in bara v kreditni palači, zaradi opere, Narodnega doma in velikega drevočarja postala največja in najobljudenejša ljubljana, promenada. Te promenade naj se opravi s širokim trotoarji, omoči pa tudi s tem, da se od 5. do 8. ure prepove vsaktera vožnja skoz to cesto in odvrne vozni promet skoz Knaflijevo in Gajevo ulico. S tako promeno dobi Ljubljana velikomestni južni značaj, posebno tedaj, ako se bode dovolilo kavarnam pred Kreditno banko in pred Narodnim domom postavljati mize in stole na prostu.

V zvezi z regulacijo tega dela je druga zahteva, da se Gladališka ulica zveže z Ant. Knezovo ulico in da se to svrhu razlasti potrebni kos posestava Tomažičevih dedičev nasproti I. državne gimnazije. Sedaj vrže ti dve ulici samo hodnik za pešce ob vrhu gimnazije, vozni promet od Gosposvetke ceste h Gladališču pa se vrši z velikim ovinkom ali preko Dunajske ali preko Bleiweisove ceste. Ob Anton Knezovi ulici se grade in se bodo prihodnje leto gradila lepe in obsežne vile; tudi s zbiram na olepšavo mesta je potrebno, da padajo grde planke, ki kazijo za razvijajoči se del mesta.

Ker se je letos že prodrla podaljšana Pražakova ulica čez Dunajsko cesto mimo Gospodarske zveze do ceste na državno železnico, naj se prodre tudi proti temu podaljšku usmerjena Kerentikova ulica, s tembolj, ker je s gradbo Tönniesove vile že speljan zgornji del in bi bilo treba prodre le malten kos, da se regulira ulično omrežje in s tem pozivi na tem delu stavbenika živahnost.

Is tega razloga bi bilo podaljšati Cigalovo ulico preko Pražakove do Ceste na južno železnico.

Tudi Nunska ulica v zgornjem delu Bleiweisove ceste nasproti Zeschkovc in Starotove vile je potrebna razširjenja.

Reculltrati bo treba cesto na Mirju, ker se je ravno letos ondi začelo živahno gibanje, ki se bode prihodnje leto še podvojilo. Pri tej priliki bo treba, upoštevaje nasvete komisije za varstvo spomenikov, končno in na

umetniški in arheološko pravilni način raziti vprašanje sedaj zopet zanemarjenega rimskega zidu, edinega vidnega spomina rimske Enoze.

Moderno mesto mora biti v vseh trgih, cestah, ulicah, kjer je večji promet, dobro tlakovano. To je v Ljubljani potrebno že zaradi tradicionalnega ljubljanskega blata. Stara Ljubljana ni bila tlakovana le mestni trg in Marijin trg je bil in je še mestoma utrjen s starinskimi, primitivno okrašenimi kamni iz apnenca. Prejšnji občinski svet je spoznal potrebo pospešiti utrjenje in tlakovanje ljubljanskih cest in ulic in je v to svrhu najel 10milijonsko posojilo. Dosedaj so se s parnim valjarjem dobobra utrdele Cesta na južno železnico, Kolodvorska, Komenskega in Dalmatinska ulica, del Bleiweisove ceste in Lattermannov drevored ob stavbah ljubljanskega sejma. Tlakovala se je v malimi granitnimi kockam prav dobro Wolfova ulica in del Sv. Petra cesta do Bleiweisove ulice. Na ta način naj se poslopijo našteti tlakove že ostali del Sv. Petra ceste, potem Stritarjeva ulica, Meštni trg, Pred Skofijo in Poljanska cesta.

Temu programu bi ne bilo ugovarjati razun Stritarjeve ulice, Staroga in Meštnega trga s podaljškom Pred Skofijo, kjer naj se uredi tlakovanje s asfaltno ali pa s lesenimi kockami. Ti deli atreca mesta so po svojem značaju bolj mirni, a tvorijo vendar jedro mesta in sicer najlepši in najdosjajnejši del. Tu se nahaja močvirje, stolpnice, poslopja, ki ne prenesejo drdvanja in šuma že zaradi svoje starosti in častiljivosti.

Tlakovati pa se mora z asfaltno ali s kockami vsakega tudi Aleksandrova cesta do Bleiweisove ceste in Selenburgova ulica, Gradišče do dramskega gledališča. Tlakovanje cest in ulic v obližju justične palače za sedaj ni tako nujno potrebno, ker se ondi ne koncentrija mestno življenje.

Zdravstvo.

— Ustanovitev »Protituberkulozne lige«. Dne 13. jan. je bila v Mariboru ustanovljena »Protituberkulozna liga«, za kar si je pridobil največ zalug doc. dr. Matko. Prvi zelo dobro obiskani občni zbor je s pozdravnim nagovorom otvoril g. dr. Lajnšič. Zborovanja se je udeležilo mnogo odličnih zeb, zlasti zdravnikov ter pedagogov. Liga je zasnovana na sistematičnem delu v najširšem obsegu. Pričenja z nabiranjem statističnih podatkov, s takimi najnevarnejšimi gnoščiš tuberkuloze, s prvo pomočjo po danih razmerah, s poukom ljudstvu, s propagando v najširših krogih, z ustanovitvijo tuberkulozne ambulance, kjer se bolniki zdravniško preiščejo in se jih s tuberkulini injekcijami zavaruje proti airjenju bolezn. Kot večji cilj pa je zamišljen lastni ligin dom, najbrže na zdravem, še neinficiranem južnem pobočju Pohorja. Liga se je tudi materielno postavila na zdravu podlagi. G. okrajni glavar je prekrbel, da je gospodarski urad voliral ustanoviti lige 50.000 K, katero glavnico je za lige že mad tem najbolj delavna gospa Thea Suppanet, kateri je ta bolezim ugrabila najljubše otroke, s svojim prvim darilom zvišala na 60.000 K. Na občnem zboru sta pristopila dva ustanovna člana gg. dr. Pipuš ter ravnatelj Drave Križič s 4.000 K, nadalje dr. Irgolič tudi s 4.000 K. Pristopilo je k ligi še isti večer tudi še 200 rednih in podpornih članov. Sprejeta so bila pravila in izvoljen novi odbor, na čelu mu zopet okr. glavar g. dr. Lajnšič s podpredsed. ministrom n. r. dr. Jankovičem ter docentom dr. Matkom, tajnikoma g. Mirko Ravtar ter ga Milica Grčar, soproga župana, prvi blagajnik g. ravnatelj Grbac, blagajničarka ge. so. proga dr. Zakrajška ter soproga viš. živin. zdravnik Pirnata. Ostali odbor: Alt, dr. Medved, dr. Tomičič, Jarh, Ribič, dr. Karol Inavic, voj. zdravnik dr. Korenčan. Namestniki: ga Malstrova, Klobučar, Brdajc, Valjak, Križič, dr. Srnc, dr. Thalman. Predhodnika: župan Grčar, dr. Jarmič. Volitvam je sledilo zanimivo predavanje docenta dr. Matka o tuberkuloznem delu Anglije kot prvakinje na tem polju.

— Zdravstveno stanje v Ljubljani. Glasov tedenskega zdravstvenega izkaza je bilo v Ljubljani v času od 6. — 14. t. m. novorojenih 25, umrlih 33, od teh domačinov 19, tujecev 14, v zgodih 21. Smrtni vzroki: življenjska slabost 2, jetika 7, pljučnica 3, griža 1, srčna hiba 5, rak 2, drugi naravni vzroki 12. Smrtna poškodba 1. Naznanjene nezlepljive bolezni: škriatinka 1, griža 1, ošpice 1.

— Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani. Na I. rednem občnem zboru »Slovenskega zdravniškega društva« v Ljubljani dne 5. t. m. je bil izvoljen ta le odbor: predsednik prim. dr. Vinko Gregorič, podpred. dr. Tone Jamar, tajnik dr. Fran Svetina, taj. nam. dr. Albin Greorec, blaginik dr. Alojzij Bleha, blag nam. dr. Josip Volavšek, knjižničar prim. dr. Alojz Založnik, odborniki: prim. dr. Fran Gostl, dr. Rudolf Kobal, dr. Andr. Jenko, dr. Karel Brabec, dr. Mavricij Matjašič, dr. Mavricij Neuberger. — Prosilke za Lavčiner-Maderjevo ustanovo se opozarjajo, da vlože prošnje do 31. t. m. na odbor »Slovenskega zdravniškega društva« v Ljubljani.

Pristopajte k „Jugoslovenski Matici“.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 18. januarja 1922.

— **Dr. Šusteršič se povrne?** Z vsjo kratkotrajnostjo se širi vest, da se v kratkem povrne v Ljubljano dr. Ivan Šusteršič, ki biva sedaj v kopališču Volders pri Hallu na Tirolskem. Pravijo, da so njegovi politični prijatelji intervenirali pri centralni vladi v Beogradu ter izposlovali, da jim je dala obvezno obljubo, da ne bo delala nobenih zaprek dru. Šusteršiču, ako se namerava vrniti v domovino. Nam se te vesti ne zde verjetne. Notorično znano je, da je bil dr. Šusteršič persona gratissima na dvoru bivšega cesarja Karla in da je vžival posebno zaupanje in izredno naklonjenost bivše cesarice Zite. V najintimnejših odnosih je ostal Šusteršič s Karlom in Zito tudi po prevaru in med osebam, ki so svojo časno posečale Karla in Zito v Švicah, se je opetovano navajalo tudi njegovo ime. Da je dr. Šusteršič ostal do danes v ozkih zvezah in stikih z bivšim avstrijskim dvorom, o tem ni dvomiti. Z ozirom na ta dejstva bi bila politična napaka prvega reda, ako bi vlada dovolila povratak dr. Šusteršiču v domovino v času, ko so restavracijski poskusi Habsburžanov takorekoč na dnevnem redu. Habsburška propaganda, ki je pri nas, o tem menda tudi vlada ni v dvomih, še dokaj jaka, bi dobila z dr. Šusteršičem spretnega in nad vse pretkanega voditelja. Da bi bilo to v državnem interesu, o tem naj premišljajo tisti, ki se baje zgolj iz človekoljubnosti zavzemajo za Šusteršiča. Baje zagovarjajo misel, da se dovoli dr. Šusteršiču vrnitev v Ljubljano, tudi nekateri načelni politiki v Beogradu. Iz političnih ozirov baje. Pravijo, da bi se dalo Šusteršiča pridobiti za — državno idejo ter z njim ubiti dru. Korošca in vse druge centrifugalne elemente, ki so na delu v klerikalni stranki. Nam se zdi ta ideja tako fanastična, da ne moremo verjeti, da bi se rodila v glavi kakšnega prevdarnega politika. Nam dr. Korošec ni simpatičen, vendar pa je nam stokrat ljubši kot dr. Šusteršič s svojo umazano preteklostjo in s svojo dvomljivo sedanjostjo. Vest o dr. Šusteršiču se stalno ponavljajo v gotovih razdobjih in čisto gotovo je, da so zanj na delu razne tajne sile, zato bi bilo umestno, da nam vlada enkrat natoči čistega vina o svojem stališču nam dr. Šusteršiču, ki je naš državi sigurno nevarnejši, kakor vsi Franci, Sachsi in Oagillardij skupaj.

— **Bolezen ministra dr. Žerjave.** Naš beogradski dopisnik nam je poslal danes zjutraj o boleznini ministra za socialno politiko dr. Gregorja Žerjave ta-le zdravniški bulletin, ki je bil izdan snoči: »Pljučnica se nahaja v polagani rezoluciji radi komplikacije z vnetjem prsne mrene. Temperatura labilna 37—38,5. Srce dobro. Splošno stanje dobro. Nevarnost še ni minila radi sekundarne infekcije. Zdravniki upajo na uspeh. Dr. Konjević m. p.«

— **Zadušnice.** Iz Beograda javljajo: V Voznesenski cerkvi je bila večeraj ob 10. dop. zadušnica za pok. vojvodom Mišičem. Žalne svečanosti se je udeležil dvor, dalje zastopniki vlade in narodni poslanci. Ob 11. dop. pa je bil v saborni cerkvi šestmesečni parastos za pokojnim ministrom Miloradom Draškovićem. Parastos je opravil metropolit Dimitrije. Parastosu so prisostvovali ministri dr. Kumandić, Pribičević in dr. Krstelj, predsednik dem. stranke Ljuba Davidović ter mnogo narodnih poslancev brez razlike političnih strank.

— **Predavanje o dr. Masaryku.** Jugoslovansko — češkoslovaška liga v Ljubljani priredi v petek, dne 20. t. m. ob 8. zvečer v veliki dvorani Mestnega doma predavanje o predsedniku češkoslovaške republike T. G. Masaryku, njegova življenja in delu. Predaval bo dr. Ivan Lah. Stevilne skoptične slike bodo pojasnjevale glavne momente iz življenja tega velikega češkega politika in filozofa. Vstopnina za osebo 1 dinar. K obliki udeležbi vabi odbor.

— **Skrb finančne uprave za planinske koče.** Neka planinska koča na Štajerskem je zaprosila za dovoljenje trafike. Prošnja ni bila dolgo rešena. Ko slednjič je prida rešitev, so je glasila v tem smislu: trafiko za to kočo bi navsezadnje že dali, ampak — če jo damo tej eni koči, potem smo v nevarnosti, da zahtevajo vse naše planinske koče tudi vsaka svoja trafiko. — Da, to bi bila res veličanska nevarnost! Kajti tobačni monopoli oziroma naša financa bi na ta način razpečala in spravila v denar še nekaj več tobaka — to pa vendar ne gre. Preveč bi se okužil sveži planinski zrak in planinci bi državno blagajno preveč obogatili.

— **Podražanje v Mariboru.** Na kar smo ves čas opozarjali, se je zgodilo. Ker je na razpustu občinskega sodišča v Mariboru prejenjala kontrolna oblast za regulacijo cen, in ker na živin-

skem trgu prekupci za Italijo brez energične kontrole umetno dvigajo cene, se je tudi doslej najcenejši Maribor približal visokim cenam mesa v drugih večjih mestih. Zdaj se je v poklival v življenje šele stari odsek.

— **Nastopno predavanje lektorja češkega jezika in književnosti.** Danes ob 12. je imel g. lektor dr. V. Burian v veliki dvorani našega vseučilišča svoje nastopno predavanje o razvoju češkega književnega jezika. Češki književni jezik, v bistvu jezik praški, sta iz narodnega jezika ustvarila Hus in Dobrovský. Predavanja so se udeležili razen akademskih slušateljev gg. pokrajinski namestnik minister Iv. Hribar z gospo soprogo, general. konzul dr. O. Beneš, šef oddelka za prosveto Fr. Skarbnik, rektor dr. Gr. Krek, prorektor dr. Zupančič, dekan dr. Gavazzi, vseučil. profesorji dr. Žolger, dr. Radojčić, dr. Lunjak in dr. Bubnov, predsednik viš. sodišča Kavčnik, za župana dr. Periča mag. svetnik Fr. Govekar, odbor Češke obč. zastopniki češ. uradništva, več dam in gospodov.

— **Pravoslavno slavje v Trzinu.** Iz Trzina nam poročajo, da je tam izbrana družba na vabilo gg. kapetana Pankovića in glavnega zastopnika za Srbijo tvrde P. Kozina Jančkovića praznovala pravoslavno slavje, je prestopa v novo leto. Na proslavi se je zbralo za trziškega Sokola 1174 dinarjev. Takih večerov v družbi pravoslavnih si želimo še mnogo.

— **Župan v Zavrču.** V Zavrču je bil v seji občinskega sveta 1. prosina izvoljen za župana posevnik Josip Trha, pristaja samostojne kmetijske stranke.

— **Nov župan v Bučočovcih.** Vsi pred smrti prejšnjega župana je bil pri novih županskih volitvah izvoljen za župana napredni kmet g. Martin Kolmanič.

— **Ples Slov. plan. društva v Celju** je bil v soboto. Udeležba žal ni bila velika. Večina uradništva državnega, kakor tudi zasebnega je bila vsled svojega gromotnega stanja primorana, da ostane doma.

— **Kamnolet v Podpeči,** kjer je leto in dan zaposlenih nad 50 lomilcev, klesalcev in ostalih delavcev, dobavljala stavbni material za vslo Slovenijo in sicer deloma po suhem, deloma po vodi. Letno se izvozi po 100—200 vozov oklesanega kamna na stavbišča. Boljši kamen za stopnišče še dovažata tudi z Nabrežine.

— **Objava.** Poštno in hrzojavno ravnateljstvo naznanja, da bo sprejemalo račune od svojih dobaviteljev, trgovskih tvrdk, obrtnikov ter račune za porabo električnega toka in plina odslej samo v dinarski veljavi, ker jih mora tudi računovodstvo vknjiževati v tej veljavi.

— **Najlepše knjige, slovenske, srbohrvatske, češke, ruske, nemške, italijanske, francoske in angleške izposoja šentjakobska napredna knjižnica.** Vožarski pot. koncem Florjanske ulice, električno postajališče, vsak delavnik od 5. do pol 8. zvečer. Kupujejo se knjige po najvišji ceni.

— **Tatvina.** 26 letna Kastelan Jakica je ukradla 15. januarja svojemu gospodarju Josipu Mohoriču na Sušaku 60000 K in pobegnila baje proti Ljubljani.

— **Pobegli morlec in dezertir.** Dne 8. januarja je bil v Globokem umorjen narednik Peter Maurer, ko je hotel aretirati dezertirja Franc Varleca. Varlec je po umoru neznan kam pobegnil. Je nizke in čvrste postave, okroglega lica in govori samo slovensko.

— **Pozor! Meso!** Naznanja se strankam, ki so se zanimale za meso od divjega prašiča, da se bodo isto prodajalo na drobno na stojnici Popović v četrtek. — Mesar Brlec.

— **Tatvina dežnika.** Aponilni Perko, šivilji v Spodnji Šiški, je bil v Gradšču ukraden nov dežnik, vreden 500 kron.

— **Za Jugoslovansko Matica,** podružnica Rakok, daruje g. Andrej Žuljan o priliki pbroke s gđeno. Franjo Ivančič 500 kron.

Društvene vesti.

— **Predavanje o S. Gregorčiču.** Društvo »Soča« naznanja, da predava v soboto dne 21. t. m. ob pol 8. zvečer v salonu hotela Ljubič g. dr. A. Glonar o Simon Gregorčiču. Vstop prost.

— **Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«.** Danes vaja ženskega, v petek moškega, v nedeljo dopoldne točno ob desetih mešanega zbora. Odbor.

— **Narodna Citanica v Spodnji Šiški** priredi svojo običajno »Vodnikovo besedo« dne 2. svečana t. l. pri g. P. Štepiću (v salonu) v Šiški. Bogat spored. — Odbor.

— **Realčno podporno društvo v Ljubljani** ima svoj redni občni zbor dne 28. januarja t. l. ob 18. v realčni zborovalnici.

— **Klub »Soča«,** podružnica Jesenice naznanja, da se vrši redni občni zbor društva v nedeljo, dne 22. t. m. ob pol 8. popoldne v hotelu pri »pošti« na Jesenicah.

Najnovejša poročila.

Konferenca v Genov.

Italija razpošila vabila. — Začetek konference 8. marca.

— **Beograd, 18. januarja (Izv.)** Ministrstvo za zunanje zadeve je večeraj prejelo uradno povabilo Italijan-rette, da se naša država udeležijo goskega zunanega ministra Della Tor-spodarske in finančne konference v Genov. Naša vlada odpošlje na to konferenco dva delegata.

— **Berlin, 18. jan. (Izv.)** Nemčija odpošlje v Genovo pet delegatov. Kot predsednik delegacije bo najbrže zopet fungiral dr. Rathenau.

— **Pariz, 18. januarja (Izv.)** Listi poročajo, da Genova še ni definitivno določena kot kraj za gospodarsko in finančno konferenco. V poštev pride tudi Rim.

— **d Dunaj, 17. januarja.** Italijanski poslanik Orsini-Baroni je danes izročil zveznemu kancelarju dr. Schobru noto italijanskega zunanega ministra Della Torrette, s katero se vabi Avstrija na podlagi resolucije, ki jo je dne 6. jan. 1922 sprejela konferenca v Cannesu, k udeležbi na gospodarsko in finančno konferenco, ki se prične dne 8. marca 1922 v Genov.

— **London, 17. jan. (Wolff).** Razen Zjedinenih držav so bili povabljeni na evropsko gospodarsko konferenco v Genovi vsi narodi v Evropi, približno 25. Ako bi šle delegacije in talništva vsakega naroda povprečno po 14 oseb, potem bi bilo na tej konferenci navzočih vsega skupaj okrog tisoč oseb. Torej bi bila to, kar se osebja tiče, največja konferenca, kar jih je bilo doslej.

— **d Pariz, 17. »New York Herald«** poroča, da se namerava Polnare udeležiti gospodarske konference v Genovi, ako se Lloyd George in Bonomi odločita, da bosta osebno zastopala Anglijo oziroma Italijo. V tem primeru bi prisostvoval otvoritvi konference, ugodno. Zagovornik dr. Rozina je izjavil, da se je obtoženik Tratenšekovi posrečil dokaz vsaj verjetnosti in sicer za slučaj: da je kapetan ob tako kritičnem času pošiljal ozir. sprejemal pisma iz Avstrije, da je res prodal 1 konja v Avstrijo, da je podpiral tihotapstvo klobas iz Maribora, da je dal trgovcem in gostilničarjem nalog, da morajo od vojakov sprejemati avstrijski denar enako z jugoslovanskega valuta, da so mu prononciirani Nemci kot je Klug priredili večerjo s fazani itd. in da se je kapetan dr. Čehu ponudil mu proti nagradi preskrbeti bolnike. Senat je izrekel končno veljavno razsodbo, s katero se obtoženka Irma Tratenšek oprosti od obtožbe, ker se je sodišče prepričalo, da je obtoženka svoje pomisleke proti kapetanu le zaupala častniku generalu Maistra, v ostalem pa da se ji je v celoti posrečil dokaz dobre vere.

— **Končna obsodba lastnika paromlina dr. Franza.** Pred vzklicnim senatom Maribor se je znana afera lastnika paromlina dr. Franza vendar le zaključila z obsodbo dr. Franza radi prestopka § 12 živilskega zakona na 8000 K globo, dočim je drugi obtoženec trgovec Sirk tudi to pot bil oproščen. Zadeva datira še v poletje l. 1920 ko se je ugotovilo, da je Sirk prodajal živino moko iz paromlina dr. Franza, kjer je komisija našla strašen nered in nesnago. Zadeva se je odstopila kazenskemu sodniku, ki je oba obtožena oprostil z nepravno razglašeno obsodbo, katero je sedaj vzklicni senat deloma predrugail.

— **Dopisi.**

— **Iz Babnega polja.** Št. vodstvo se imenom svoje mladine iskreno zahvaljuje vsem onim, ki so na katerikoli način pripomogli naši obmejni šoli do prepotrebnega stalnega odra. Osebito se zahvaljuje dobrim igralcem gospodom, ki so nas žal službeno zapustili in gospej Zagar-Hmelak iz Markovca za plemenit novoleten dar. V svoji znani dobrotljivosti nam je naklonila 3 m² lesa za kullise, katere sopolniti ne bo več tako težavno. Zato prav vsem in za vse ponovno srčna hvala.

— **Borze.**

— **Zagreb, 18. jan. (Izv.)** Zaključek. Devize: Curih —, 57.50, Pariz 24.25, 24.60, London 125.3, 126.0, Berlin 155.—, 157.—, Dunaj 8.70, 3.90, Praga 502.—, 504.—, Italija 12.75, 12.90, Valute: dolar 293.50, 294.—, lira —, 12.75, marka 150.—, —, šel. krona —, 495.—, av. krona —, 4.—.

— **Curih, 17. jan.** Zagreb 1.80, Dunaj 0.169, Berlin 2.764, Praga 8.651, Milan 22.524, Pariz 42.324, London 21.774, Newyork 5.15.

— **Trst, 17. jan.** Zagreb 7.80, Praga 88.25, London 96.85, Newyork 22.85, Curih 44.—.

— **Praga, 17. januarja.** Zagreb 20.468, Dunaj 0.795, Berlin 32.—, London 252.75, Newyork 59.875.

— **Budimpešta, 17. januarja.** Zagreb 245.—, Dunaj 9.50, Praga 1225.—, Curih 14.000.—.

— **Dunaj, 18. jan. (Izv.)** Večernja blagovna borza je beležila: avstrijska marka 1742 a. K. riž 450 a. K. bosanske alive 770 a. K. loko Dunaj.

Izpred sodišča.

— **Radi žaljenja Velikanstva 3 leta.** Anton Miška, kovač iz Postojne, si je šel ogledat Nem. Avstrijo, od koder se je vrnil s komunistični idejami preko St. Ilja v Maribor. V St. Ilju je postal dobre volje in tam pogranični straži razlagal republikanske nazore ter rabil žaljive izraze o kralju Aleksandru. Ko ga je straža prignala pred toničarskega častnika Krstiča, se je tudi pred njim obnašal žaljivo, češ. »Vi zame niste nič, jaz delam, kar hočem.« Pri glavni razpravi v Mariboru so je Miška zagovarjal s pljanostjo, da ga straža (Rus) ni razumela, kako je on še pomagal v vojni razbiti Avstrijo ter »pomagal postaviti Jugoslavijo«. Ker sta priči pod prisego odločno potrdili ovadbo, je senat moral izreči obsodbo, glasečo se na tri leta zapor. Ko je Miška to slišal, se je od loka skoro onesvestil. To je — »junak«!

— **Majhen si postal, prijatelj!** Ob priliki velikih madžaronskih demonstracij v Murski Soboti za priklopitve Prekmurja k Ogrski, se je tudi madžaronski trgovec Vincenc Aravay radoval in obenem maščeval nad znanimi mu Slovenci. Ko je med drugimi na cesti ugledal tudi notarja Kodraga je škodoželjno pozdravil v madžarščini češ. »majhen si postal, prijatelj«. Za to čestitko je Aravay pred kazenskim sodiščem v Murski Soboti prejel 3000 K »nagrade«. Arvay se je proti tej razsodbi pritožil na okrožno sodišče Maribor, ki pa je neutemeljeni vzklic zavrnilo. In tako je g. Arvay postal zopet »majhen«.

— **Afera obmejnega častnika.** Mariborski senat je te dni končal dolgo-trajno obmejno afero Irma Tratenšek-kapetan Oliver Michl. Kapetan Michl je bil po prevratu poveljnik obmejne vojaške posade pri Sv. Jurju ob Pesnici, rodom banatski Švab, žena njegova Madžarka. Ze ta rodinska okolnost je dala povod nezadovoljstvu obmejnih Slovencev v tako kritičnem času, kakor je bila doba po prevratu, ko smo si stali z Avstrijo v vojnih odnosih nasproti. Michla se je dolžilo tudi raznih kaznivih nerednosti, posebno tihotapstva. Ker se ljudje niso upali proti kapetanu očitno nastopiti, so upali, da bo general Maister preskrbel odstranitev tako nezanesljivega častnika. V ta namen se je napolila ga. Irma Tratenšek, tačša zdravnik dr. Čeha v Maribor, kjer je v privatni rodbini zaupno potožila nekemu častniku vso stvar. Namesto da bi se bila uvedla preiskava, je dotični častnik napravil ovadbo, ki je dala kapetanu Michlu povod, da je go. Tratenškovo potom državnega pravdnštva tožil radi zločina obrekovanja. Tako je iz dogodkov izza l. 1919 nastala dolga pravda, o katere podrobnostih smo že sivočasno poročali. Zadnja razprava se je preložila posebno zaradi osebnega zaslišanja kapetana Michla. Značilno. Kapetana Michla ni bilo najti v Jugoslaviji! Izginil je v Romunijo. Prišel je pač nekox tedanjih komandant major Kranjčević, ki o kapetanu ni mogel izpovedati posebno

potem pa bi zastopstvo francoskih interesov prepustil drugemu.

— **d London, 17. jan. (Havas)** Iz Rige javljajo, da obseca program boljševske vlade na konferenci v Genovi tele točke: 1) Plaćevanje ruskih dolgov. 2) Vrnitev po Denjikinju, Judeniču in Vranglu Rusiji odvzetih trgovskih ladij. 3) Odstopitev vzhodne Sibirije. 4) Obnova gospodarstva v Rusiji. 5) Gospodarski odnosi do inozemstva. Sovjetsko vlado bode zastopal na genovski konferenci zastopal Čičerin, Zurup in Lunadžarskij.

— **AVSTRIJSKA KRIZA IN DOGOVOR V LANI.**

— **Dunaj, 18. januarja. (Izv.)** Na seji stranknega vodstva so krščanski socialci razpravljali o stališču Velenemci napram dogovoru v Lani. Bilo je sklenjeno, da krščansko socialna stranka pospeši v parlamentu razpravo o ratifikaciji dogovora v Lani in da glasuje za odgovor.

— **Dunaj, 18. januarja. (Izv.)** Med krščanskimi socialci in Velenemci so bile tekom večerajšnjega dneva konference radi političnega položaja. Konference so se udeleževali tudi zastopniki nemške kmetijske stranke. Kriza v avstrijskem kabinetu še ni odstranjena. V političnih krogih pričakujejo, da krščanski socialci sestavijo manjšinsko vlado, ki bo izvedla ratifikacijo dogovora v Lani. Demistla celokupnega dr. Schoberjevega kabineta pričakujejo tekom današnjega dneva.

— **Madžarska.**

— **d Budimpešta, 17. jan.** Kakor poročajo listi, je policija aretirala bivšega stotnika, v čigar stanovanju je našla kompromitujoče spise, kateri se nanašajo na ustanovitev Karlove brigade, o kateri je govoril poslanec Friedrich na zadnji seji narodne skupščine. Policija je ugotovila, da se je teh priprav udeleževalo več urnorikov iz Zapadne Madžarske. Od teh je bil eden aretiran.

Raznoferosti.

* Ilarem. Arnold Hillriegel je mnenja, da več žensk enega moža morda popolnoma osreči, gotovo pa je, da ga osreči več pip. Seveda se zdi taka trditve zelo frivolna. Pa ni. Moralni državljani sme imeti le eno ženo, a več pip. Če uporabljajo vedno isto pipo, ti neha tekmiti. Pri ženi je to baje čisto narobe: čim dle jo imaš . . . Ali če zagledaš novo pipo, greš in jo kupiš. Pri ženskah to ne gre. Kajti novi pipi lahko napolniš glavo s čimerkoli, takoj je zato vsa ognjevita in žareča, ženska pa . . . Čim starejša je, tem gorkejša. Pipa pa se vendarle ohladi in te pusti vsaj oddahnit se. Včasih postane pipa grenka in uporna, a hitro li odvlješ glavo in jo brez tržkov uporiš. A ženska? Če boš greš in kupiš, urediš ženi uravnati glavo, te to velja vselej ogromno. Predvsem pa: če se ene pipe navelišak, vzameš drugo, in niče ti ne reče ničesar. Pa se navelišak žene, o Bog! Ves svet te nosi po zobeh. Pravi prijatelj pipe ima pip cel harem, vseh vrst in velikosti, vseh barv in specialnosti. In vsako ljubi, dokler se mu pač ljubi; za vsako priliko si izbere drugo, a nobena ni zato ljubosumna. In kadar lo poljublja, ne govori nobena. Kvečjemu dremle in smreč. Tega pri ženski ne doživiš. Vsaka govori prav takrat največ, kadar bi morala najhloti molčati. V družbi pipe, tudi več pip, lahko čisto mirno delaš, v družbi ženske pa nikoli. Le zato ker more moč lažje izhajati s 25 pipami, nego z eno samo ženo, je uvedena monogamija. Le Turki imajo lahko več žen ter mnogo naržele in čibukov. Koran trdi, da ženske nimajo duše in da imajo le to v glavi, kar jim mož vanjo zbaše, dober ali slab tabak, kakor v čibukih. A Mohamed se je zmotil: zakaj pipe je pač mogoče ljubiti, a žensk ni mogoče pušiti. Res pa je, da je dandanes cel harem pip ceneljši nego ona sama žena. Zlasti če si tvoja!

* Stotnik Kopeniški umri. Na Luksemburškem je preživel svoja zadnja leta nekaj tako sloveči stotnik Kopeniški, čevljar Voigt. Stotniško uniformo je bil nataknil na svoje suho telo čevljar Voigt, malovreden človek, ki je bil opetovano v zaporu, ustavlil je predržno prvo patrullo, ki lo je srečal, zasedel z njo občinski dom v Kopeniku in izropal občinsko blagajno. Izginil je bil in šele po dolgem času so ga iztaknile oblasti. Ves svet se je smejal takrat Nemčiji in njenemu militarizmu. 18 let je od tega. Sedaj, ko je umrl Kopenik, se zopet beleži njegovo ime po časopisu in pislo se komentarji k žemalnemu činu čevljarja Voigta. »Neue Fr. Presse« pravi, da je Kopenick predstavljaj pravzaprav resnega svarilca za Nemčijo, na katerega pa se ni polagala potrebna pozornost. Ta čevljar, poznavalec ljudi in trpki filozof je izborno presodil mentaliteto Vilemovca Nemčije in pogodil respekt pred nemško uniformo ter brezmejno udanost vojaških sil. Koncem konca bi morda niti ne bilo prišlo do svetovne vojne, ako bi bil zgornj in spodaj pravočasno uvideli, da Kopenik s prave perspektive ni bil nikaka humoristična figura, marveč nekaj čast obratnega.

— **Izgubil se je lovski pes (fermač),** ki sliši na ime »Duff« rujava barve, s pasjo znakmo št. 753/18. Kdor ga je našel ali ve, kje bi se nahajal, naj to sporoči proti primerni nagradi na tvrko Breznik & Fritsch, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje.

— **Izgubljena je bila v nedeljo** zvečer v Gradšču zapetna urica z jermenčkom. Pošten najditelj se prosi, da jo odda proti primerni nagradi v pisarni Ivana Jelčiča, Embnaka cesta 2, na naslov Danilo Berg.

— **Kdo ve kaj o Francu Gašperčiču,** ki je služil pri 17 reg. 4 komp. ter je bil l. 1915 maja vjet na Ruskem menda v Kubarle, Donska oblast all morebiti v Kubi all Baku na Ruskem) Poročila naj se pošljejo njegovi ženi Franci Gašperčič na Bukovščici pri Skoffi Lokl. Morebiti je dotičnik umrl? Kdo ve kaj?

— **Raj je Elzafimid — to se zna!** Lekarnar Feller — Simbica.

— **Glavni urednik:** Rasto Pustoslavšek

— **Odgovorni urednik:** Ivan Podržaj

— **Sprejemem** trgovskega pomočnika, ki je izurjen v manufakturni in specializirani stroki ter popularno obvlada železnico. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 451

— **Sprejemem vsako popoldansko delo,** pisarniško, blagajniško in podobno. Ponudbe pod »Stalna moč 455« na upravo Slov. Naroda. 455

— **Izjava.** Naznaniam, da nisem plačnica za delogove, katere bi napravila Anton Šerbec in Franc Blaž na im. Fanci Tožak, Zvonarska ulica 7. 461

— **Kateri izmed potnikov** Ljubljana-Trst in nazaj bi mi iz prijateljnosti naredil neko uslugo v Trstu? Naslov na: Skok naprej, kraj. mojster, Radovljica-Mojnje. 466

Službe išče

Iskrajna, starejša dama, najraje h kaku starijemu gospodu kot gospodinja. Gre tudi brezplačno. — Ponudbe poštno ležeče 100, Ljubljana. 439

Drva

Iskam na prodaj približno 150 m³. Kdor želi kupiti drva, bukova, naj se obrne na lastnika Ivan Pucelj, Dane 7 pri Ribnici. Cena po dogovoru. 370

Tračnice

dožilive, po 150 in 200 cm dolge, 70 cm razdalje, okoli 100 m, na prodaj. Fran Pogačnik, Ljubljana, Dunajska cesta 36. 450

Kompanjonka.

Trgovsko naobrazena gospodinja se želi pridružiti kot kompanjonka k dobro vpeljani trgovini katere koli si bodi stroke, s ca. 150.000 kronami. Dopisi pod „Venera 416“ na upravo Sloven. Naroda. 416

Pisarnovodjo

Iščo dr. Josip Rapac, odvetnik v Mariboru. 457

Gospodična

Iščo stanovanje in hrano ali samo stanovanje, event. s sestanovanjimi v eni sobi. Ponudbe pod št. 222 454 na upravo Slov. Naroda. 454

Hrušev, češnjev in orehov les

v deblih ali že rezan kupuje travnica Penkala v Zagrebu. Obnem s ponudbo je navesti ceno.

Brez konkurence!

Olje, strojno, čisto, surovo, vazelino, čista bela, tehn. rafin. (Vaukanol), surova, bencin, petrolej itd. dobavlja od 1 vagona naprej, zastopnik poljske trdnice. Vozici na razpisno. Ponudbe pod „Polon“ na An. zavod Drago Beseljak & drug, Ljubljana, Sodna ulica 3. 462

Italijansko - jugoslovensko

d. d. za industrijo i trgovino

(Uvoz - Izvoz)

Kapital: Lit. I. 500.000.

Zakonski sedež: Rim, Via della Vite, N. 1.

Podružnica in glavna poslovalnica:

Milano (5), Via Paolo da Cannobio N. 2.

Uvaž v Italijo: vole, svinje, mast, maslo, živo in zaklano perotnino, jajca, vsakovrsten les, oglje in premog, cement, topinu, esence, posušeno sadje, fižol, žita itd.

Izvaž iz Italije: platneno, volneno in svilenno blago, predmete iz konoplje, jute in lanu; vsakovrstne klobuke in kape ter fese, žveplo, modro galico, kameno in morsko sol, riž, vsakovrstne čevlje, konficionirano perilo in odeje, tehnične in mehanične predmete, pisalne stroje itd.

Vse posle opravlja poslovalnica v Milanu.

Knjigovodkinja

Samostojna, zmožna vseh pisarniških del za podjetje na deželi, se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov pove An. zav. Drago Beseljak & drug, Ljubljana, Sodna ulica 3. 440

Penzionist

srednjih let, izvažba v pisarniških poslih, se išče za takojšnji nastop. — Samo pisarne ponudbe s osebno prejšnjega službovanja se prosijo pod „Vestnost“ na An. zav. Drago Beseljak & drug, Ljubljana, Sodna ulica 3. 441

Deklica

stara 16 let, poštna in pridna, s primerno šolsko izobrazbo, išče mesta v kaki trgovini v mestu kot učena. Ponudbe pod „Učenje 449“ na upravo Slov. Naroda. 449

Prodasta se ceno

2 leseni steni z okni in vrata s šipami ter več pisalnih miz itd. Poizve se na Oankarjevem nabrežju št. 3. (trgovina s pavolo in pletenjami.) 442

Pisarniška moč

s prakso, zmožna slov. stenografije, strojepisa, knjigo-odtva ter vseh pisarniških del, išče službo. Ponudbe pod „Pisarniška moč 445“ na upravo Slov. Naroda. 445

Iščem mesta

kot skladiščnik mešane stroke pri kakem večjem podjetju. Naslov poverjava Slov. Naroda. 443

Trgovski poslovodja

43 let star, oženjen, zmožen slovenskega, hrvaškega, nemškega in italijanskega jezika, išče službo kot poslovodja, o ora šefa ali pa politika za vso Slovenijo. Ponudbe pod „Poslovodja 43-444“ na upravo Slov. Naroda. 444

Kožuh

napredaj. Ogleda se na Sv. Jakoba nabrežju 33. 446

Hiša

z inventarjem in zemljiščem se prodaj. Beti Steklica, Št. Rupert, Dolenjsko.

Praktikanta

(profemalca)

s primerno izobrazbo, v starosti 16 do 17 let, sprejme lesna industrija. Ponudbe na „Poštini prodaj 153“, Ljubljana 1. 402

Išče se samostojna prodajalka

zmožna modne trgovine na tukajšnjem trgu. Ponudbe s sliko na upravo Slov. Nar. pod „M. dna 301“. O avni pogoji se: samostojno in popolno znanje slovenskega jezika v govoru in pišavi poleg nemškega jezika. Vst. p. takoj. 420

2000 kron nagrade

dam za svitlo, prazno sobo s posebnim vhodom v pritlični ali I. nadst. v sradini mesta. Ponudbe pod „Plačam dobro 359“ na upravo Slov. Nar. 359

Blagajničarka

z večletno prakso zmožna tudi dela v komptorju želi prenesti dosežane službeno mesto, gre tudi kot kontrolistinja ali pisarniška moč. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 410

Mesečno sobo

iščo privatni uradnik za takoj v Ljubli ali predmestju. Ponudbe pod „Plača po dogovoru 397“ na upravo Slov. Naroda. 397

Hiacinte

v lenih barvah ima trgovina s semeni Sever & Comp., Ljubljana, Wolfova ulica 12. Cenik semen pošljemo na zahtevo. 420

Na domačo hrano

dobro, se sprejme gospodje. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 389

Za šivanje

damskih oblik se išče samo prvovrstna, res samostojna moč pod zelo ugodnimi pogoji. Naslov upravnistvu Slov. Naroda. 419

G. F. Juršek
oplatarlec glasovijev
v Ljubliani
Wolfova 12.

Izvažujem uglaševanja ter popravila glasovijev in harmonijev apeci ciao strokovno, točno in ceno

Z „L'Oréal Henné“, Paris

barva las vseh nuancah in izdeluje vsa lasna dela M. Podkrejške, frizer za dame in gospode, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 32. 9754

Diamalt

Pozor, pekarji! „DIAMALT“ tvornice Huser & Sobotka, Dunaj - Stadlau v predvjni kakovosti se doni zopet pri glavem zastopstvu za Jugoslavijo Edvard Dužanec, Zagreb, Skladnišče Strossmayerova ul. 10. 8101

Prvovrstni sodarji

se takoj sprejmejo. Zagrebačka tvornica baccava d. d., Zagreb.

Proda se krasna

stenska preproga. Poizve se: Celovška c. 61, Spod. Šiška. 421

Stavbeno podjetje

Al. in Val. Accetto, Ljubljana, Trnovski pristan 14.

zaprisežena sodna zvezenca, prevzema vsakovrstne visoke stavbe, izvršitev načrtov in proračunov, oblastveno koncesionirana posredovalnica za nakup in prodajo posestev in zemljišč. 8227

Blaga na

dobro ohranjena „Wertheim“ št. 3.

Dynamo

za ca. 60 luči.

Transmisija kompletna

ca. 55—65 mm v premeru dolga 6 m z 1 glavno jermenico in 2 stranskima jermenicama ali brez, z raven spadojočimi stenskim konzolami z ležišči (Ringschmierlager). se kupi takoj.

Obratiti se je naravnost na Dolničar & Blocher, Ljubljana, Vožarski pot št. 1.

Vreč

se prodaj istotam ca 1000 dobro ohranjenih jutastih.

AND. JAKIL
tovarna kož in čevljev
d. d. Karlovac

je začela s prodajo izdelkov svoje najmodernejše urejene tovarne čevljev. Ima na skladišču in izdeluje vse vrste čevljev iz boksa, teletine, riave kравine (viks) in cepljenega usnja (spalla) solidne kвалtete in okusne oblike.

Kostanjev les

prosto vagon in večje množine v gozdu kupi J Pogačnik, Ljubljana, Dalmatinova ul. 1./1. Posredovalci se dobro plačajo.

Kože divjačine

kupuje po najvišji ceni

trgovina z usnjem D. Zdravič, Ljubljana, Sv. Florijana ul. 9.

Iščemo 2 milijona

bukovih pragov

ter vsako količino

hrastovih pragov

Standart Type svobodno na ugodno pristanišče. Brze ponudbe na Inspektor Franz Brozovic, Turn - Teplice, Češkoslovaška.

SALAMA
prvo vrste
novo blago
povsem zrelo
ne dobi povsod
Prva hrvaška tvornica
salama, sušena mesa i
masli.

M. Gavrilović
sinovi d. d.
Petrijna.

Glavno zastopstvo za Slovenijo:
R. BUNC in drug
Celje - Ljubljana - Maribor.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo vporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za lvarne in domačo vporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. Ljubljana, Namska ulica 19.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

LJUBLJANA - STRITARJEVA ULICA 2.

se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Prodaja srečke razredne loterije.

Telef. šte. 261 in 413.

Brzjavni naslov: „Banka“, Ljubljana.

Delniška glavnica
K 50.000.000.

Rezervni zakladi
K 45.000.000

Podružnice:
Split, Trst, Sarajevo,
Gorica, Celje, Maribor,
Ptuj, Brežice.